

Τ Α Χ Α Ρ Τ Ι Α

Σὲ μῖαν ἄκρη καθισμένος
Βασιλιᾶς μεγάλος μένει,
Σκεφτικὸς κι ἀπελπισμένος
Μὲ τὴν κόμη του λυμένη,
Δὲ μιλεῖ κι ἀγάλι γάλι
Χαμνλόνει τὸ κεφάλι.

Πότε ἀθέλπτα γυρίζει
Τὸ περίλυπο τὸ μάτι,
Πότε στέκει καὶ σαστίζει
Ποῦ θεωρεῖ τέτοιο παλάτι
Κ' ἐνῶ λύπη σοῦ γεννάει
Τὸ βασιλεῖο κυβερνάει.

Ἄρχοντιὰ πολὺ μεγάλην,
Λεβεντιὰ χρυσὴ καὶ νιότη,
Εἰς τὴ δόξα καὶ 'ς τὰ κάλλη
Καὶ 'ς τὰ πλούτη πάντα πρώτη
Στέκει γύρω του γυρμένη
Μὲ καρδιὰ φαρμακωμένη.

Ἐδῶ κάποιος χωρατεύει
Νὰ τὸν κάμη νὰ γελάσῃ,
Ἄλλον βλέπεις νὰ χορεύῃ
Καὶ σὰν νέφος νὰ περάσῃ,
Ἄλλ' ἐκεῖνος δὲν κυττάζει,
Δὲ μιλεῖ κι ἀναστενάζει.

Τρόμος, λύπη, ἀπελπισία
Βασιλεύουν 'ς τὸ παλάτι,
Συλλογίζεται ἡ σοφία,
Δὲ σφραεῖ κανεὶς τὸ μάτι.
Ὅλη ἡ κτίσις ἄς χαλάσῃ
Φθάνει ἐκεῖνος νὰ γελάσῃ.

Ὁ καθένας τί δὲν τάζει
Εἰς τὴν τόση ἀπελπισία του
Γιὰ νὰ ἰδῇ νὰ διασκεδάσῃ
Τὸ μεγάλο βασιλιᾶ του!

Ὁ καθένας τί δὲ δίνει
Νὰ τοῦ φέρῃ τὴ γαλήνη!

Ἐν' ἀτίμητο στολίδι,
Ἐνας νιὸς γεμάτος γνῶσι
Φέρνει ἀσύγκριτο παιγνίδι
Τὴν πατρίδα του νὰ σώσῃ.
Θωροῦν ὅλοι σαστισμένοι
Τὸ λεβέντη ποῦ προβαίνει.

Εἰς τὸ θρόνο ἀργὰ πλησιάζει
Τῆς πατρίδος τὸ στολίδι
—Βασιλιᾶ, σιγὰ φωνάζει,
Κύττα τοῦτο τὸ παιγνίδι,
Θὰ χαρῆς, θ' ἀναγαλλιάσῃς
Καὶ πολὺ θὰ διασκεδάσῃς.

Ἄλλος μ' ὄψι τοῦ θανάτου
Πικρὰ δάκρυα θὲ νὰ χύσῃ!
Ἄλλος τ' ἄχαρα παιδιὰ του
Πεινασμένα θὲ ν' ἀφίσῃ!
Ἄλλοι ἀνθρώποι κι ἄλλα στήθια
Θὰ γυρεύουνε βοήθεια!

Τὰ χαρτιά μέσ' 'ς τὸ τραπέζι
Μὲ χαμόγελο ἀραδιάζει
Ἄρχινᾶ σιγὰ νὰ παίξῃ
Καὶ μεμιᾶς ν' ἀναγαλλιάσῃ.
Στήθια ἀμέτροντα κτυποῦνε
Καὶ τὸν Πλάστη ὑμολογοῦνε.

Τὸ παιγνίδι εὐθὺς ἀρχίζει
Σὰν τὸ φύσημα τ' ἀέρος
Μαγικὰ νὰ πλημμυρίξῃ
Κάθε τόπο, κάθε μέρος.
Βράζει, ἀπλόνεται, πηδάει,
Βουνά, θάλασσαις περνάει.

Μαζωμένα εἶναι τὰ πλῆθη,
Τὸ χρυσάφι γύρω ἀστράφτει,
Ἄντηχεῖ βαθεῖα 'ς τὰ στήθη
Καὶ φωτιὰ μεγάλη ἀνάφτει.
Ὅσων ἀνεμος γυρίζει,
Καὶ σὸν ἥλιος λαμπυρίζει.

Ἄλλος τρέχει ἀπελπισμένος
Καὶ 'ς τὸ πέλαο μέσα πέφτει,
Ἄλλος πναίνει σκεπασμένος
Καὶ 'ς τὰ σπίτια μέσα κλέφτει
Ἐδῶ χέρια αἱματομένα,
Ἐκεῖ βρέφῃ ὀρφανεμένα.

Ἐδῶ κλάψες καὶ κατάρα,
Ἐκεῖ γέλια καὶ μεθύσι,
Ἐδῶ πείνα καὶ λαχτάρα,
Ὅπ' ἀνάφτει, τρέμει ἢ κτίσι·
Ἐδῶ λάμπει τὸ χουσαφί
Ἐκεῖ ἀνοίγουν μαῦροι τάφοι.

—
Ὅλοι τρέχουν ἔς τὸ παλάτι
Νιοί, παιδιὰ, μανάδες, γέροι,
Χύνει δάκρυα κάθε μάτι
Καὶ παγώνει κάθε χέρι
Καὶ ἔς τὴ μέση ἢ πείνα ἀρχίζει
Νιούς, παρθένας νὰ θεορίζη.

—
Κ' ἐνῶ βλέπει ὀλόγουρά του
Τρομασμένο τόσο πλῆθος
Νὰ ζητῆ τὸ βασιλιὰ του
Μὲ λαχτάρα μέσ' ἔς τὸ στῆθος,
Αὐτὸς μόνος δὲν τρομάζει
Γιατί τώρα διασκεδάζει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΕΙΣ¹

— Εἰμῆθα εἰς τὸ Δαβαλαγρί, μοι εἶπεν ἡ Ψυχή.
Ἴδου τῆς γηραιᾶς Ἀσίας αἱ ἀτελεύτητοι ἐκτάσεις.
Λέγε· τί θέλεις νὰ ἴδῃς; — Δείξόν μοι τοὺς λαούς,
ἀπήντησα, τοὺς πρώτους, τοὺς ἀρχηγόνους λαούς
τῆς Ἀσίας, ἀρ' ὧν ἀπέρρευσαν τῶν ἄλλων ἡπείρων
οἱ κάτοικοι. Ἐξέτεινε τὴν χεῖρα ἡ Ψυχή, καὶ ἰδοὺ,
εἰς τὰ ὑποκείμενα βάθη, μυριάδες γενῶν καὶ γενεῶν
φαίνονται παρελαύνουσαι. Ἀνίστανται οἱ ἀρχαιοτάτοι
τῆς γῆς κάτοικοι. Ἡμίγυμοι, μὲ δέρματα
σκεπόμενοι ἄλλοι, λίθινα φέροντες σκευὴ καὶ ὄπλα,
τὴν τροφὴν αὐτῶν ἀμφισβητοῦντες πρὸς τὰ θηρία,
ἐντὸς σπηλαίων καὶ ὀπῶν κατακλιόμενοι τὰς νύκτας,
ἄγριοι, ἀτίθασσοι, τὴν θεῖαν εἰκόνα ἀσχημίζοντες
διὰ τῆς σαληρότητός των, ἐμψρανίζονται οἱ ἀπώτατοι
ἄνθρωποι, τὰ πρώτα γένη τῶν θνητῶν, ἄλκιμον
τὴν ῥώμην τοῦ σώματος προτάσσοντα, νηπιῶν
ὁμῶς τοῦ πνεύματος τὴν λαμπρότητα. Ποῖα εἶναι
τὰ ἄγνωστα καὶ ὑπερμεγέθη ἐκεῖνα θηρία, τὰ
παχύδερμα, τὰ ὑπὸ τοὺς βρεθεῖς πόδας των συντρίβοντα
τοὺς λίθους, τὰ κροτοῦντα δεινῶς πελωρίους γνάθους,
καὶ ὧν τὸ ὕψος ὑπερβάλλει τὰς ὑψηλοτέρας τῶν
δένδρων κορυφάς; Ἡ εἰκὼν των, τὸ γένος των
ἐξηλείφθη ἀπὸ τῆς γῆς. Ἀκολουθοῦσι μεταγενέστεροι
λαοὶ τούτους διαδέχονται ἄλλοι, καὶ ἄλλοι πάμπολλοι
ἐκείνους. Αὐγάζει ἡ ἠὼς ἀρχομένου πολιτισμοῦ.
Διακρίνω τοὺς Ἰνδοὺς, τοὺς Σίνας, τοὺς Βαβυλωνίους,
τοὺς Ἀσσυρίους, τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς Φοίνικας,
τοὺς Ἰουδαίους, Βαβαί, ποῖα γένη βροτῶν,
ποῖα παρέλασις γενεῶν, ποῖα παικιλία ἔθνων,
ποῖα ἀλληλοδιάδοχος ἀναγέννησις καὶ

ἐναλλαγὴ Φυλῶν, Λαῶν, Ἐθνικοτήτων. Εἶναι σκελετώδεις πᾶσαι. Ἐζήσαν δὲν ζῶσι πλέον. Ἦλθον
καὶ παρῆλθον, ὅπως ἐρχονται τὰ φύλλα τοῦ δάσους
κατὰ τὸ ἔαρ, καὶ θνήσκουσι παρερχόμενα τὸ φθινόπωρον.
Γένη καὶ εἶδη, τὰ πάντα ἐγένοντο κτῆμα καὶ λεία
τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς. ὦ Θάνατε! Θάνατε,
ἡ μόνη ἀθάνατος γήνη δύναμις! Ποῖα τὰ τρόπαιά σου,
ἐπὶ ποίου κρανιοσπάρτου καὶ ὀστεοσπάρτου
στυλοβάτου ἐγείρεις τὸ φρικτὸν καὶ ἀκατάλυτον
κράτος σου!... Παρέρχονται ἐν τούτοις ἀδιαλείπτως
αἱ γενεαὶ, εἰς τὸ ἀπώτατον παρελθὸν ζήσασαι πᾶσαι,
ἐργώδη ὄλον διανύσασαι ἐπὶ τῆς γῆς, μὲ τὰ δάκρυα
αὐτῶν ἀρδεύσασαι τὸ ἔδαφος, τῆς ἀμαρτίας θύματα,
τοῦ δισταγμοῦ ἔρμαιο, τῶν ἐλπίδων παίγνια, εἰς
προσδοκίαν ἀσφαρεῖς ἐνατενίσασαι, καὶ εἰς τὰ σκότη
τοῦ τάφου ἐπιστρέψασαι, εἰς τὴν μητέρα γῆν, πρὶν
ἢ ἰδῶσιν ἀνατέλλον τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ἐλπίδος
τὸ φῶς. Εἰς τὸ θέμα ἐκεῖνο τῆς ἀδιαλείπτου καὶ
ἀτελευτήτου νεκρικῆς παρελάσεως ἡσθάνθη
φρικτὴν καὶ καταβολὴν.

*

— Ἄρκει, εἶπον ἀχθόμενος πρὸς τὴν Ψυχήν.
Ἐκουράσθη θεωρῶν τοιοῦτον δαψιλῆ, καταστροφῆς
καὶ μηδαμινότητος μεστόν, ἐπιθανάτιον θρίαμβον.
Δύνασαι νὰ μοι δείξῃς τὸν Παράδεισον, οἶον
ἐπλασεν αὐτὸν ἡ χεὶρ τοῦ Δημιουργοῦ; ὦ! ποθεῖ
ἡ ψυχὴ μου νὰ τὸν ἴδῃ, καὶ εἰς τὴν θέαν τοῦ
ἀπολεσθέντος ἐκεῖνου γοῆτρου νὰ θρηνησῇ πικρῶς,
καὶ οὐδ' ἀνεπανορθώτως. Ἐσκυθρόπασεν ἡ Ψυχή.
— Οὐγί, μοι λέγει. Τοῦτο διαφεύγει τὴν δύναμίν
μου. Οὐγί, μοι λέγει. Ἄλλα καὶ ἐγώ, καὶ ἐγὼ ἐγκλείω
ἐν ἑαυτῇ τὸ πεπερασμένον. Ἡ δύναμις μου
περιορίζεται ἐντὸς ὁρίων, ἅτινα δὲν δύναμαι νὰ
ὑπερπηδήσω. Τὸν Παράδεισον, τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ,
τὴν καταστροφὴν ἀναλογιζόμενος ἐστράφη θεωρῶν
εἰς τὴν ἀπόστασιν. Ὡς ὄνειρον μαγικόν, ἐντὸς ἄλλου
ὑπερανθρώπου καὶ γοητευτικοῦ ὄνειρου, ἐπεφάνησαν
τότε ὑπερφυσεῖς θέσεις, πλήρεις μυστικοῦ κάλλους
ἀφανισθέντος. Ἰνδάλματα ζωῆς ἐξαισίας, σθεσθεῖσθες
ὁμῶς ὑπὸ ἀρὰν ὀργίλην, ἀντιπαρήλθον μελαγχολικῶς,
καὶ ἡσανίσθησαν ἔξω τῆς δυνάμεως τῶν ὀφθαλμῶν
μου. Δένδρα ὕψισμα περικαλλῆ, συστάδες συνηρερεῖς,
λειμώνες γλοσάζοντες, κῆποι ἀνθοσπαρτοί, εὐοσμοί,
πολυανθεῖς, ποταμοὶ ἡδῦ φλοισβίζοντες ἀνθεσιν
ἐστεμμένοι κατὰ τὰς ὄχθας αὐτῶν, φῶς μαγικόν,
θεῖον, ἀνερμήνευτον, θάλπος γλυκύ, σέλας ἀκτινοβόλον,
σκέπον τὴν γοήσσαν καὶ γελοέσσαν ἐκείνην φύσιν,
φανταστικῶς ἠγέρθησαν πρὸ ἐμοῦ, ἐπεφάνησαν,
ἐλαμψάν, ἤρξαντο παρερχόμενα, καὶ εἰς ἀπόστασιν
μυστηριώδη περιλύτως καὶ πενθίμως ἀφανίζόμενα.
Ἦκουσα τότε βροντὰς σμερδαλέας. Προσεῖδον
κεραυνούς δεινούς διαυλακοῦντας τὴν φύσιν, εἶδον
ἄγριων τὸ φῶς, ἀποσθεννύμενα τὰ χρώματα ἐκείνην,
φυλλοροοῦντα τὰ δένδρα, πίπτοντας μεμαραμμένους
τοὺς καρπούς, καὶ ἔντρομος ἐνητένισα πυρίνους
γλώσσας ἐρπούσας πρὸς τὸ ἔδαφος, καὶ οὐρανομήκεις
εἶτα παλλομένους διὰ τῆς ἀτμοσφαιρᾶς. Σπασμὸς
φρικτός, ὑπογῆνιος, σαλεύει καὶ σπασάσσει τὰ
ἐδάφη! Τρομερὰ κατάρως φωνή, ἀοράτως

ἐξερχομένη, ὡς ταυτόχρονος ἐκρηξίς μυριάδων κεραυνῶν,
ὡς σύγχρονος καταποντισμοῦ συμπαντῶν ὁμοῦ
τῶν ὠκεανῶν, καὶ πασῶν τῶν ἡπείρων τῆς γῆς,
ἀντήχησεν εἰς τὴν ἔντρομον φύσιν. Ὁρθώθησαν
τῆς κεφαλῆς μου αἱ τρίχες!! Μορφαὶ τηλαυγεῖς,
ἔνδοκρος αἱ μὲν, ἀγριοπαῖ αἱ ἄλλαι, ἀπειλητικαὶ
ἕτεραι, ῥομφαίας στρέφουσαι πυρίνας, ἐπέσκηψαν
ἀκκριαίως, καὶ εἶδον σκότος ἐπιγεόμενον εἰς
τὴν γοητευτικὴν ἐκείνην κοιλάδα, καὶ διὰ μέσου
αὐτοῦ εἶδον θρηνοῦντας, γυμνοὺς, σικῆς φύλλα
φέροντας περίεξ τῆς ὀσφύρος, ἄνδρα ἕνα καὶ
γυναῖκα μίαν, θρηνοῦντας ἐπὶ ἔγνη καλλονῆς ἐξαισίας,
ἐξανθούσης ὁμῶς καὶ ἀλλοιομένης ὑπὸ τὸν ἐλεγγον
τῆς ψυχῆς, καὶ τὴν ὀδύνην ὀλισθήματος, τοῦ πρώτου,
τοῦ δεινοτάτου τῆς δημιουργίας. Ὅρις, ὥριστος
τὴν ὕψιν καὶ περικαλλῆς, ἠκούσθη συρίζων ἀπὸ
τέρω, καὶ εἰς τὸν συριγμὸν αὐτοῦ ἐφρικίασεν ἡ
γυνή, ἐκάλυψε μὲ τὰς χεῖρας τὸ πρόσωπόν της,
ὠλόλυξε βαθέως, κατηράσθη. Καὶ εἶδον βίβη ἀπελαυνόμενον
ἀπὸ τῶν θέσεων ἐκείνων τὸ πρὶν μακάριον, τὸ
ἐκπεπτωκὸς ἦδη ζεύγος, καὶ εὐθὺς ἀφανίζομένην
τὴν ὀπτασίαν ἐκείνην, ὑπὸ τὰς οἰμωγὰς, καὶ τοὺς
πενθίμους ὀδυρμούς ἀπειραχίθμων γενεῶν, ἀπὸ τοῦ
βάθους τῆς γῆς κραζούσων ἐπωδύνως!

*

Τὸ πᾶν ἐκ τῆς ὀπτασίας ἐκείνης εἶχεν ἀφανισθῆ.
Ἐστράφη πρὸς με ἡ Ψυχή, ὄνειροπολοῦντα ἐτι
καὶ ἀναπολοῦντα τὴν καταποθείσαν ἐκείνην Ἐδέμ,
ἧς ὀχρότατον εἶδωλον εἶχεν ἀντιπαρήλθει πρὸ
μικροῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. — Εἰπέ, τί θέλεις,
τί δύναμαι νὰ σοὶ ἀποκαλύψω; — Δείξον μοι,
εἶπον εἰς τὴν Ψυχήν, δείξον μοι τὸ Μέλλον. Τοὺς
λαοὺς αὐτοῦ, τὰς τύχας, τὴν ἀκμὴν. — Δὲν δύναμαι,
ἀπήντησεν ἡ Ψυχή. Τὸ συντελεσθὲν ἦδη,
ἀλλὰ μὴ ὑπάρχον, τοῦτο δύναμαι νὰ σοὶ
παρκαχωρήσω. Τὴν θέαν ὁμῶς τοῦ μέλλοντος,
τὰς κεκαλυμμένας αὐτοῦ τύχας ἀδυνατῶ
ἀπολύτως. Τὸ μέλλον κείται εἰς τῆς ὑπερτάτης
Σοφίας τὰς χεῖρας. Αὐτὴ μόνον ἐπίσταται
τοῦτο, αὐτὴ τὸ διέπει, αὐτὴ πανσόφως τὸ
κάνει, εἶπε σοβαρῶς καὶ εὐσεβάστως ἡ Ψυχή.
Εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἐδόθη ἡ δύναμις νὰ
διαγινώσκῃ τὰ μέλλοντα, ἀλλ' αὐτὸς τὸ θάρρος
νὰ θεωρήσῃ αὐτά. Ἡ ἐπιφύλαξις αὐτὴ εἶναι
μέριμνα τῆς Προνοίας, εἰς τὴν ἡσυχίαν τῶν
θνητῶν ἀσπρόσωα. Ἡ προσδοκία κακοῦ
ταράσσει τὴν ψυχὴν, διώκει τὸν ὕπνον.
Διατί ἡ σπουδὴ αὐτὴ νὰ διαγινώσκῃ τις
πρὸ τοῦ κειροῦ ὅ,τι θὰ ἐπέλθῃ πάντοτε,
καὶ ἐπερχόμενον θὰ θλίψῃ ἴσως τὴν ἀσθενῆ
φύσιν τοῦ ἀθρώπου:

*

— Δείξον μοι, εἶπον εἰς τὴν Ψυχήν, τοὺς
χρόνους τῆς ἀκμῆς τοῦ ἀθρώπινου πνεύματος.
Ἐφώθημεν πάραυτα μετέωροι· διετρέξμεν τὰ
κίθιρα ὕψη, τὰς ζήρας, τὰς θαλάσσεας
βλέποντες κυλινδουμένας ὑπὸ τοὺς πόδας
ἡμῶν. Ἐρείπια, καὶ ἀνθρώπινοι σκελετοί,
ἀπὸ τῶν ἐρείπιων προβάλλοντες, ἀντιπαρήρχοντο
ἀλληλοδιαδόχως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας.
Ἐλληγες καὶ Ρωμαῖοι προσέκυψαν ἐς ὑπακοιβῆς.
Ἡγεμόνες καὶ ἡγεμονίαι, βασιλεῖς
κοσμοκράτορες, κράτη θε-

μελιούμενα, καπαλυόμενα ἄλλα, ζωῆς καὶ
θανάτου ἀλληλοδιαδόχως ἐναλλαγῆ,
ἀκμῆ καὶ παρακμῆ, πόλεις νέαι ἐπὶ
ἐρείπιων θεμελιούμεναι, καὶ ἐρείπια
νέα μετὰ μικρὸν ἀποβαίνουσαι, λαοὶ ἐπὶ
λαῶν, φυλαὶ νέαι, γένη νέαι, πόλεμοι,
καταστροφαί, καὶ νέα πάλιν ζωὴ καὶ
νέα ἐργασία πεπωμένη νὰ λυθῇ εἰς
ἐρείπια καὶ αὐτῆ, ἰδοὺ τί παρήρχετο
διαδοχικῶς πρὸ ἐμοῦ. Καὶ λαοὶ, καὶ
βασιλεῖς μέγα δυνηθέντες, καὶ πόλεις
κρατήσασαι τοῦ κόσμου, καὶ δυνάμεις
γήνην ὡς θύελλα διεληθούσαι, ἀνατρέψασαι,
ἐκρίζώσασαι, ἐρημώσασαι, τὰ πάντα
ἔφερον εὐκρινῆ τῆς φθορᾶς τὴν
ἀμείλικτον σφραγίδα. Ἴδου ὁ κόσμος.
Ἴδου αἱ τύχαι αὐτοῦ, ἰδοὺ οἱ ἀγῶνες
καὶ αἱ ἀσχυρολῖαι αὐτοῦ, ἰδοὺ αἱ φιλοδοξίαι
του, ἰδοὺ τὸ διδακτικὸν παρελθὸν
του. Μὲ τὸ πέλμα ὑπερθεῖν τῶν
κορυφῶν τῶν λαῶν ἐκείνων καὶ τῶν
βασιλείων, τῶν πόλεων καὶ τῶν
ἡγεμόνων ἐπλανᾶτο ὁ θάνατος,
ἀδυσώπητον περιάγων ἀπανταχοῦ
τὸ νικηφόρον αὐτοῦ κράτος. Βλέπων
τις τὴν παράταξιν ἐκείνην τῶν
ἔθνων καὶ τῶν δυνάμεων, μὲ τὸ
σῆμα τῆς παρακμῆς καὶ τῆς
φθορᾶς βαθέως κεχαραγμένον ἐπὶ
του μετώπου, ἐπίθετο ὅτι ἡ ὑπάρξασα
ἐκείνη δημιουργία, ἡ ἐνεστῶσα καὶ
ἡ ὑπάρχουσα ἐγένετο μόνον ὅπως
κυριαρχήσῃ ὁ θάνατος ἐπ' αὐτῆς,
καὶ ἡ ἀκόρεστος αὐτοῦ βουλμία
εὖρη ψυχία τινά, δι' ὧν νὰ
θερῆψῃ τὴν ἀδιαλείπτως
αὐξουσαν πεῖναν του. Τὰ
μεγαλεῖα πάντα ἐκεῖ εἶχον
καταλήξει. Ἀπέστρεψα τὸ
πρόσωπον ἀπὸ τῶν σικηῶν
ἐκείνων, τῶν σκελετῶν, τῶν
ἐρείπιων, τῆς παρακμῆς, τῆς
ματαιότητος. Ἐστράφη πρὸς
τὸ μέρος τῶν θαλασσῶν. Ἐν
τῷ ὕψει αὐτῶν ὄγκω ἀτελεύτητοι
ἐκυλίσοντο αἱ θάλασσαί, κάτωθι
τῶν ποδῶν μας. — Φέρε με
ἐκεῖ, εἶπον εἰς τὴν Ψυχήν.
Δείξον μοι τοὺς πυθμένας τῶν
ὠκεανῶν, τὰ σπήλαια τῶν
θαλασσῶν, τὸν ἐνυδρον
ἐκείνον κόσμον, τὸν ποικίλον,
ὅπου βασιλεῖα ὀλόκληρα
ἀπλοῦνται, ὅπου, ὑπὸ ἐπιφάνειαν
θευλώδη καὶ αἰετάραχον,
καθευδεῖ γαλήνη καὶ
σιωπῆ. Ἡ Ψυχή κατέπτη
ἄγρυσά καμέ. Ἦψατο
ἀκαριαίως τῆς ἐπιφανείας
τοῦ ὕδατος, καὶ εὐθὺς
ἀμέσως μὲ ἤγαγεν εἰς τὰ
βαθύτατα ἐκεῖνα διαστήματα
τῶν θαλασσῶν. Ἦδη
ἐβάδιζον ἐπὶ τοῦ πυθμένος
τοῦ ὠκεανοῦ. Ποῖοι
κόσμοι, ἄγνωστοι εἰς τὸ
ἐρευνητικὸν ὄμμα τοῦ
ἀθρώπου, ἀνεφώγησαν
τότε εὐρεῖς, λαμπροί,
ἀτελεύτητοι πρὸ ἐμοῦ!
Εἰς τὰς ὀπάς τῶν
χασμάτων ἐκάθειδον
πελώρια κήτη. Σπήλαια
εὐρύτατα, ἅτινα τῆς
φύσεως ἡ ἀριστοτεχνικῆ
χεὶρ εἶχε λαξεύσει,
διηνοίγοντο εἰς τὰς
μακρὰς τῶν ἐκτάσεων
ἐκείνων ἀποστάσεις,
καὶ ἐντὸς αὐτῶν,
ὑπὸ φωτὸς ζωηροῦ
σπιζομένη, ἐστίθε
δημιουργία πλήρης,
μικροσκοπικὴ ἐδῶ,
γιγαντιαία ἐκεῖ,
ἀξιοθαύμαστα καὶ
σοφῆ πανταχοῦ, εἰς
τὰ σιωπηλά ἐκεῖνα
ἄδυτα καθεύδουσα
ἄθικτος. Καὶ ἐδῶ,
εἰς τὰ βάθη τῶν
θαλασσῶν, ὅπως καὶ
ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
τῆς γῆς, καὶ εἰς τὰ
ἐγκατα αὐτῆς, ὁ
θάνατος εἶχε κατασπεῖρει
παντοῦ τῆς
κρατικῆς κυριαρχίας
του τὰ φερέα
τρόπαια. Ἐσπρηνομένοι
ἐντὸς μέγα
χαίνουσῶν σχισμῶν
κατέκειντο οἱ
σκελετοὶ πελωρίων
κητῶν, ὧν τὴν
ὑπαρξίν ἀγνοεῖ
σήμερον ὁ ναύτης,
καὶ ἅτινα, ἐνυδροὶ
Μαμμούθ, κατώκησάν
ποτε, εἰς τὰς
πρώτας τῆς
δημιουργίας
περιόδους, τὰ
σπηλαιώδη
ἐκεῖνα ὄρυγματα,
ἐπλευσαν εἰς τὰ
εὐρέα πελάγη,
ἐξω-

ποίησαν τοὺς ὠκεανούς, ἐπέκειξαν τὰς θεέλλας, καὶ διὰ τοῦ καταπληκτικοῦ ὄγκου τοῦ σώματος αὐτῶν ἀντέστησαν, φριμώσαντα τὴν μανίαν τῶν κυμάτων. Κόσμος ἄλλος ὑγρός, πλήρης, τέλειος, στιλπνός, ἐπιβάλλον, ἐκπαγλός καὶ ἐξαισιός, μεγαλοπρεπῆς πλειότερον ἰσως τοῦ χειραίου, ἀνεκαλύπτετο, πλουσιώτερος πάντοτε, ποικιλιώτερος, ἐκπληκτικώτερος, ζῶν ἐγκλείων ἐν ἑαυτῷ, τροφήν παρέχων εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν θαλασσιῶν γενῶν, τῶν οἰκούντων καὶ πλανωμένων ἐκεῖ, καὶ τὴν εἰκόνα τῆς θροῦρας καὶ τῆς ἀναγεννήσεως παρουσιάζων εἰς τὴν κίνησιν ἀθρόας φοιγῶσης ζωῆς ἀφ' ἐνός, εἰς τὰ ἔχνη ἐκεῖνα τοῦ θανάτου ἀφ' ἑτέρου, τὰ κατακείμενα μνημεῖα οἴονε! θλιβερά ἀλλὰ μέγα βωόντα τοῦ νόμου, ὅστις ἐλαύνει καὶ διέπει τὴν κτίσιν.

*

— Φέρε με εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, εἶπον ἐν νέου εἰς τὴν Ψυχὴν. Ἀνῆλθομεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἀπὸ ταύτης ἤρθημεν μετέωροι ὑπεράνω ζηνῶν καὶ θαλασσῶν. Ἰπτάμεθα ἤδη, ἀφ' ὑψηλοῦ θεωροῦντες τὸν κόσμον. Τὸ φῶς κατηύγαζε τὴν δημιουργίαν. Ὅγκοι νεφελῶν ἀποκρύπτουσιν αἴφνης τὸν ἡλιακὸν δίσκον· ὁ κεραυνός, σφυρηλατηθεὶς εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἐκρήγνυται ἀκατάσχετος, λοξῆς μακροδρικῆς πεφυρακτωμένως διαγράφων καμπύλας. Πυκνὸς ἐπέρχεται ὄμβρος ῥαγδαίως ἀπὸ τῶν στέρνων τῆς φύσεως ἀπολύονται θεέλλαι, βίαιος μαίνεται ὁ τυρῶν ἐκσπῶν τὰ γήινα δάση, καὶ συνταράσσει τοὺς ὠκεανούς. Τὸ κύμα ἐγειρεται γιγαντιαῖον. Φερόμενον ἀπὸ τὰς νοτίας ἄκρας τῆς σφαίρας θραύεται ἀγρίως εἰς τὰς ἐγγυτέρας ἐσχατίας τῶν ἠπείρων, καὶ μανιωδέστερον ἐπέρχεται μετὰ μείζονος δυνάμεως ὅπως καταρροίη τὰ κωλύματα καὶ κατακλύση τὴν γῆν. Ποῖοι ἀνέμων σφυρηλατοὶ! ποῖα βιαία φορὰ νεφελῶν! ποῖα βροχῆς ὄρη! ποῖα μάχη καὶ ὄρη, ποῖα δεινὴ ἀναστάσις τῶν στοιχείων! Ὑψώθημεν ὑπερθεῖν ἔτι. Κάτω, ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, ἐπλανῶντο τὰ στεῶματα τῶν νεφῶν, καὶ ὑπὸ ταῦτα ἀγρία ἐμαίνετο ἡ θεέλλα, ἐβρεμεν ἡ βροντή, ἡ ἀστραπὴ ἔφλεγε, διεσταυροῦτο εἰς μυρίους ἐλιγμούς ὁ πυρρόρος κεραυνός. Ὑπεράνω ἡμῶν, εἰς τὸ ἄπειρον, ἠκτινοβολοῦσε τὸ φῶς καὶ ἐκράτει γαλήνη. Ἄλλ' ἤδη διασπᾶται ὁ πυκνὸς τῶν μελανῶν νεφῶν ὄγκος· λυεταί, ἀρραίνεται, καὶ ἀπρόσκοπτον τὸ φῶς καταχέεται πάλιν ἐπὶ τὴν παντισθείσαν φύσιν, καὶ τὴν ἐντρομον ἀνθρωπότητα. Ἀναθροῦσι τὰ θηρία· οἱ ἄνθρωποι, μνήμονες τοῦ Κατακλυσμοῦ, ὑψοῦσι περιδείξας χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀμπτουσι τὸ γόνυ. Τὸ πόζον τῆς Ἰριδος, εἰς τὰ ἄκρα τῆς γῆς σθηριζόμενον, καμπυλοῦται πολυχρῶμον καὶ διαφανέστατον, πλαίσιον οἴονε! περιβάλλον τὴν εἰκόνα τῆς Δημιουργίας, ἀψίς γήινη ὑφ' ἣν φαντάζεται ὁ νοῦς πλανωμένην τὴν θείαν Μεγαλειότητα, συντηροῦσαν καὶ διέπουσαν τὴν κτίσιν. Πόσον ἦτο ὠραῖον καὶ ἀπεριγράπτως μεγαλοπρεπές!

*

Ἄλλὰ πρὸς πᾶσαν γήινην εἰκόνα, καὶ τὴν μάλλον ἐκπαγλὸν καὶ περικαλλῆ, πρὸς πᾶν ἐγκόσμιον

ἀντικείμενον, καὶ τὸ μάλλον ἐπιβάλλον καὶ ἐκπληκτικόν, ἐρηπτικῶς εἶχε κλεισθῆ ἡ καρδία μου. Πρὸς τὴν γῆν, πρὸς τὸν κόσμον αὐτόν, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποῖου βιοῦμεν, διετέλουν ξένος καὶ ἀδιάφορος. Ἡ ἀναπόλησις τῶν ἀκροτάτων καὶ λαμπρῶν κόσμων, οὓς πόρωθεν μοὶ εἶχε δεῖξει ἡ Ψυχὴ, αὐτὴ κατέβαλε τὸ πνεῦμά μου, αὐτὴ ἐδέσμευε καὶ ἐμέθυε τὴν ψυχὴν μου. Μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ, ἐνοστάλλον ἤδη δεινῶς τὰς σφαίρας ἐκεῖνας, ἃς μόλις εἶχον προσθάσει νὰ ἴδω, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῆς Ψυχῆς, καὶ ἀποκουβείσας εἰς τὸ ἀπώτατον ἀχανές, ἀνεπόλουν ἤδη, πάσχων εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν.—Φέρε με ἐκεῖ, εἶπον ἱκετευτικῶς πρὸς τὴν Ψυχὴν, ἐκεῖ ὅπου ἀνέσπερον ἀκτινοβολοῦσε τὸ φῶς, τὸ ἄφρατον φῶς, τῆς Ἀληθείας τὸ φῶς. Διάφοροι εἶναι αἱ μακροαργαί τῆς ἀκτινοβολίας ἐκεῖνης· διάφορος ἡ χαρὰ, ἡ θεία εὐρήνη, δι' ἧς πληροῖ τὴν ψυχὴν τοῦ θεωροῦντος αὐτό. Φέρε με ἐκεῖ.—Δὲν δύναμαι πλέον, ἀπήνησεν ἡ Ψυχὴ. Ἄπαξ μόνον καὶ ἀτελῶς δίδεται ἐνίοτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ θεωρήσωσιν, εἰς στιγμὰς ψυχικῆς ἐκστάσεως, τὰς ἀσυλλήπτους σφαίρας ἃς δικαίως ποθεῖ. Δύνασαι ν' ἀνέλθης ἄχρι αὐτῶν, ἀλλ' οὐγί ἤδη. Διπλῆ δοκιμασία, ἡ τοῦ σταδίου τῆς ζωῆς ἀφ' ἐνός, καὶ ἡ τοῦ θανάτου ἀφ' ἑτέρου εἶναι ἡ κλίμαξ ἡ μυστικὴ, δι' ἧς τὸ πνεῦμα δύναται νὰ ἄρθῃ ἄχρι τοῦ Πνεύματος, ὁ σπινθὴρ ἄχρι τῆς ἀσέστου ἐστίας, ἀφ' ἧς ἐκπορεύεται τὸ πῦρ, ἡ ζωὴ, ἡ θεία ἀκτινοβολία. Τὸ γέρας πρόκειται προσιτόν εἰς τοὺς θνητούς, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιθραβεύεται εἰς πάντας. Καίριός νὰ κατέλθωμεν, εἶπεν ἡ Ψυχὴ. Καὶ διὰ πτήσεως ἀκαριαίας ἔσχισεν ὀρηπτικῶς τοὺς αἰθέρας, παρασύρουσα καὶ ἐμέ. Τὴν ὄραν ἐκεῖνην ἀνέωξα τὰ πεπονημένα βλέφαρά μου. Τὸ ἡλιακόν φῶς κατηύγαζε τὸν κοιτῶνά μου. Ὑπερθεῖν τοῦ προσώπου μου εἶδον μειδιῶντα τὸν ἱατρόν. Ἡ κρίσις ἐγένετο, μοὶ εἶπεν. Ἀπὸ σήμερον εἰσερχεσαι εἰς τὴν ἀνάρρωσιν.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Ἡ Μικρὰ Κόμησσα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ε. Δ. ΡΟΪΔΟΥ

Ἴδου λοιπὸν καὶ πάλιν ἐγὼ εἰς τὸ κελλῖόν μου. Ἄλλὰ πόσον μοὶ φαίνεται σκοτεινόν, πένθιμον καὶ παγετώδες! Ἀφ' οὔτου ἔφθασα εἰς τὴν χώραν ταύτην μόνον θερινὰς ἡμέρας καὶ νύκτας ἔτυχε νὰ ἴδω, καὶ τοι πρὸ πολλοῦ παρήλθε τὸ θέρος. Ἀπόψε ὁμῶς νέμεται τὴν κοιλάδα θθηνοπωρινὴ ἀνεμοζάλη· ὁ ἀνεμὸς σφυρίζει διὰ τῶν ἐρειπίων καὶ ἀποσπᾶ συντρίμματα αὐτῶν βαρέως πίπτοντα κατὰ γῆς, ἐνῶ ῥαγδαία βροχὴ μαστίζει τὰ ὑάλια τοῦ κελλίου. Αἱ σταγόνας αὐτῆς ὁμοιάζουσι δάκρυα. Ἡ καρδία μου εἶναι κ' ἐκεῖνη πλήρης δακρύων, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί μου μένουσι ξηροί, καίτοι ζητῶ ἐπιμόνως παρηγορίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ὅχι παρὰ τοῦ ἀνερίτου

Ἴδε σελ. 167

ἐκείνου Θεοῦ, ὃν θηρεῖαι ἡ διάνοια πέραν τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀστέρων, ἀλλὰ τοῦ μόνου εἰς τοὺς πάσχοντας χρησίμου Θεοῦ, τοῦ Θεοῦ τῶν παιδικῶν μου χρόνων, τοῦ Θεοῦ τῆς ἀθλίης ἐκεῖνης γυναίκας! Ἄλλὰ περὶ οὐδενὸς ἄλλου θέλω ἔδῃ νὰ σκεφθῶ παρὰ μόνον ὅτι θὰ σ' ἐπανίδω μεθαύριον, καὶ πρὶν ἰσως λάβης τὴν παρούσαν

Ἡαῦτε, τρέξε εἰδὼ! Ἄν δύνασαι ν' ἀρήσῃς τὴν μητέρα σου, τρέξε ἀμέσως εἰς βοήθειάν μου. Ὁ πόνοσ με καταβάλλει. Ἄκουσε τώρα.

Ἐγραφα τὴν ἀνωτέρω διακοπέισαν γραμμὴν, ὅτε ἐν μέσῳ τῶν συγκεχυμένων θορύβων τῆς ἀνεμοζάλης ἐνόμισα ὅτι ἀκούω ἦχον φωνῆς, ἀνθρωπίνου παραπόνου. Κύψας εἰς τὸ παράθυρον διέκρινα ἀμυδρῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀόριστόν τινα μορφήν, εἶδος λευκοῦ δέματος ἐπὶ τῆς γῆς, συγχρόνως δὲ ἀντελήφθη ἐυδιακριτοτέρου τινὸς θρήνου. Καταληρθεὶς ὑπὸ φρεῖας ὑποψίας ὤρμησα πρὸς τὴν θύραν τοῦ μύλου, καὶ εἶδα παρὰ τὴν φλιάν ἵππον ἀνευ ἀναβάτου, φέροντα ἐρείπιον γυναικίον. Τρέξας ἀπνευστί εἰς τὴν ἄλλην πλευρᾶν τῶν ἐρειπίων εὗρον ἐν τῷ κάτωθεν τῶν κελλιῶν ἀργαίω νεκροταφείῳ τὴν πτωχὴν γυναῖκα καθημένην ἢ μάλλον κατακείμενην εἰς ἐπιτύμβιον πλάκα, ῥιγοῦσαν καὶ τρέμουσαν ὑπὸ τὸν παγετώδη καταρράκτην, ὃν ἔχυνεν ὁ ἀσπλαγχνὸς οὐρανός ἐπὶ ἐλαφροῦ φορέματός χαροῦ. Λαθῶν τὰς χεῖράς της ἐπροσπάθησα νὰ τὴν ἀνεγείρω.—Τί ἐκαμες! . . τῆς εἶπα, δυστυχισμένη!

—Ναὶ δυστυχισμένη! ἐψιθύρισε διὰ φωνῆς μόλις αἰσθητῆς.

—Ἄλλὰ κινδυνεύεις ν' ἀποθάνῃς αὐτοῦ.

—Τόσον καλλίτερα . . . τόσον καλλίτερα!

—Δὲν ἔμπορῶ νὰ σ' ἀρήσω ἐκεῖ. Σήκω δι' ὄνομα Θεοῦ!

Ἄλλὰ δὲν ἀπέμενε πλέον εἰς αὐτὴν δύναμις ἰκανὴ οὔτε νὰ σηκωθῇ οὔτε κἂν ν' ἀποκριθῇ. Εἰς τοιαύτας στιγμὰς αἱ ἰδέαι ἔχουσι ταχύτητα ἀστραπῆς. Ἀναλογισθεὶς ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε τρόπος νὰ ἐξέλθω αὐτὴν οὕτως ἔχουσαν ἐκ τῆς κοιλάδος ἐκεῖνης, τῆς ἀπροσίτου εἰς τὰς ἀμάξας, καὶ ὅτι ἄπειρος ἀπέβηκε πᾶσα ἀσπίς πρὸς διάσωσιν τῆς τιμῆς αὐτῆς ἐσκεπτόμην μόνον πῶς νὰ σώσω τὴν ζωὴν της. Λαθῶν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας μου ἔσπευσα νὰ τὴν μεταφέρω εἰς τὸ κελλίον· τὴν ἔτοποθῆσα ἐπὶ καθίσματος παρὰ τὴν ἐστίαν, ἦναψα πῦρ καὶ ἔπειτα ἐξύπνισα τοὺς οἰκοδεσπότης, ψιθυρίζας συγκεχυμένην τινὰ ἐξήγησιν εἰς τὴν μυλωνοῦν. Ἄγνοῶ ἂν ἐνόησεν αὐτὴ τί συμβαίνει, ἀλλ' ἦτο εὐσπλαγχνὸς καὶ ἔσπευσεν εἰς περιθάλψιν τῆς κυρίας Πάλμα, ἐνῶ ὁ σύζυγός της ἔτρεχεν ἐριππος νὰ δώσῃ εἰς τὴν κυρίαν Μαλουέ τὰς κατωτέρω ὀλίγας γραμμὰς.

«Κυρία μου, «Ἡ ἀθλία εἶναι εἰδὼ ἑτοιμοθάνατος. Ἐν ὀνόματι τοῦ πανοικτιρμονοῦ Θεοῦ, σῆς παρακαλῶ νὰ ἔλθετε νὰ περιθάλψετε καὶ νὰ παρηγορήσετε τὴν παρ' οὐδενὸς ἄλλου δυναμένην νὰ ἐλπίσῃ παρηγορίαν καὶ συγγνώμην».

Ταῦτα γράψας ἔσπευσα νὰ ἐπιστρέψω πλῆσιον τῆς ἀθηνούς, ἥτις μ' ἐλπίσει. Εὗρον αὐτὴν καθημένην παρὰ τὴν πυρᾶν καὶ μὴ θέλουσαν νὰ κατα-

κλιθῆ εἰς τὴν ἑτοιμασθεῖσαν ὑπὲρ αὐτῆς κλίνην. Ὅτε εἰσῆλθον, ἡ πρώτη αὐτῆς σκέψις ἦτο περὶ τῆς ἐντυπώσεως ἣν ἤθελε μοὶ προξενήσει ἡ χωρικὴ ἐνδυμασία, με τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀνταλλάξει τὴν διάβροχον καὶ βορβορώδη αὐτῆς ἐσθήτα. Ἐν τῇ ἀγωνίᾳ της ἐπειροῦτο νὰ γελᾷ δεικνύουσα με τὴν ἀλλόκοτον μεταμύσειν· ἀλλ' ὁ γέλωσ αὐτῆς μετετρέπη εἰς σπασμούς, τοὺς ὁποῖους μόλις ἠδυνήθη νὰ καταστείλω. Βλέπων αὐτὴν ἀδυνατοῦσαν νὰ ζεσταθῇ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς της σπινθηροβολοῦντας ἐκ τοῦ πυρετοῦ τὴν παρεκάλεσα νὰ κατακλιθῇ.

—Δικαίᾳ; εἶπα. Δὲν εἶμαι ἄρρωστη. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον με φρονεῖ δὲν εἶναι οὔτε τὸ κρῶν, οὔτε ὁ πυρετός, ἀλλ' ἡ ἐντροπή. Ἡ ἰδέα ὅτι με ἀποστρέφεται καὶ με περιφρονεῖτε . . . δικαίως τώρα.

Εἰς τοιοῦτον ἄκουσμα, ἡ καρδία μου ἐραγίσθη καὶ εἶπα εἰς αὐτὴν τὰ πάντα, τὸν ἔρωτά μου, τὴν λύπην μου καὶ τὴν πικρὰν μου μεταμέλειαν. Ταῦτα λέγων κατεφίλον τὰς τρεμούσας χεῖράς της, τὸ καίον μέτωπον καὶ τὴν ὑγρὰν ἐκ τῆς βροχῆς κόμην της, ζητῶν νὰ μεταγγίσω εἰς τὴν ψυχὴν της, ὅσην περιείχεν ἡ ἰδικὴ μου τρυφερότητα καὶ λατρείαν. Τότε κατὰ πρῶτον ἔμαθε καὶ ἐπίεσθη ὅτι τὴν ἠγάπων.

Ἡ χαρὰ της ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος.

—Ἀπὸ τώρα, με εἶπε, δὲν εἶμαι πλέον ἀξία λύπης. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξα εὐτυχιστέρα, εὐτυχῆς πέραν πάσης μου ἐλπίδος. Τίποτε ἄλλο δὲν ζητῶ, τίποτε περισσύτερον δὲν ἔχω νὰ ἐλπίσω . . . Τίποτε δὲν λυποῦμαι εἰς τὸν κόσμον.

Ταῦτα λέγουσα ἀπεκοιμήθη. Τὰ ἡμίλειστα χεῖλη της μειδιῶσιν ἠσυχῶς· ἀλλὰ καταλαμβάνεται ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ σπασμῶν, καὶ ἡ ὄψις της ἀλλοιώνεται ταχέως. Ταῦτα σὲ γράφω παρὰ τὸ προσκεφάλαιον αὐτῆς.

*

Ἡ Κυρία Μαλουέ, τῆς ὁποίας δὲν ὑπερετίμησα τὴν ἀγαθότητα, ἔφθασε κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν μετὰ τοῦ συζύγου καὶ τοῦ ἱατροῦ της. Οἱ λόγοι καὶ οἱ τρόποι της ὑπῆρξαν ὄντως μητρικοί. Ἡ ἀσθενὴς καίτοι ἤδη ἐπὶ καλῆς κλίνης καὶ περιθάλπεται φιλοστόργως· ἐγὼ δὲ εἶμαι κατὰ τι ἡσυχώτερος καὶ τοι ἔμαθα ὅτι ἐξύπνησε καὶ παραληρεῖ. Ἐνόμισα πρέπον νὰ μὴ εἰσέλθω πλέον εἰς τὸ κελλίον, ἀφίσας τὴν θέσιν μου εἰς τὴν κυρίαν Μαλουέ. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ μαρκεσίου μ' ἐράνη ροδισμένη, ὅτε με εἶπεν ὅτι ὁ ἱατρός δὲν ἀπεφάνθη ἀκόμη.

*

Ὁ ἱατρός ἐξῆλθε τέλος πάντων καὶ ἠδυνήθη νὰ τοῦ ὁμιλήσω.—Ὑπάρχει με εἶπεν, ὀξεία πνευμονία με ἐγκεφαλικὸν πυρετόν.

- Ἡ νόσος εἶναι βαρεῖα, ἱατρέ!
- Βαρυτάτη.
- Ἄλλ' ὑπάρχει ἄμεσος κίνδυνος!
- Δὲν δύναμαι ν' ἀπορραίσω ἀκόμη. Ἡ κρίσις εἶναι τόσον βιαία, ὥστε δὲν ἔμπορεῖ νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ.
- Δὲν ἔχετε πλέον ἐλπίδα, κύριε!
- Ὁ ἱατρός μ' εἶδει τὸν οὐρανόν, ὡς παρ' αὐ-

του μόνον ἐλπίζων σωτηρίαν καὶ ἀπεμακρύνθη, ἀρίστας με ἐμβρόντητον.

*

Πέμπτη ὥρα τῆς ἑσπέρας.

Ὁ ἱερεὺς τοῦ πύργου προσεκλήθη ἐν βίῃ. Εἶναι σεβάσμιος καὶ ἀγαθώτατος γέρον, ἀρχαῖος φίλος τῆς κυρίας Μαλουέ. Εἶδα αὐτὸν ἐξερχόμενον πρὸς στιγμὴν ἀπὸ τὸν κοιτῶνα, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα νὰ ζητήσω εἰδήσεις. Ἄγνοῶ λοιπὸν τί συμβαίνει καὶ φοβοῦμαι μὴ τὸ μάθω ἢ ἀκοῆ μου ἀντιλαμβάνεται ἀπλήστως παντὸς ἤχου καὶ θορύβου. Τριγμὸς κλειομένης θύρας ἢ πάτημα ἐπὶ τῆς κλίμακος μοὶ προξενούσι ἀπερίγραπτον τρόμον. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἐπιμένω ἐλπίζων.

*

Παῦλε! φίλε μου, ἀδελφέ μου! ποῦ εἶσαι... Τετέλεστα.

Πρὸ μιᾶς ὥρας εἶδα καταβαίνοντας τὴν κλίμακα τὸν ἱατρὸν μετὰ τοῦ ἱερέως, τοὺς ὁποίους ἠκολούθει ὁ κύριος Μαλουέ. — «Ἀναβῆτε, μοὶ εἶπε. Θάρρος, κύριε».

Εἰσελθὼν εἰς τὸ κελλῖον εὔρον τὴν κυρίαν Μαλουέ γονυπετῆ παρὰ τὴν κλίνην καὶ νεύουσαν νὰ πλησιάσω. Ὁ ἐγγίζων θάνατος εἶχεν ἐπιθέσει ἤδη τὴν φοβερὰν αὐτοῦ σφαγίδα ἐπὶ τοῦ χαριτοβύτου ἐκείνου προσώπου· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ ἔμεναν ἀκόμη πλήρεις ζωῆς καὶ ἐκφράσεως. Ἡ θνήσκουσα με ἀνεγνώρισεν ἀμέσως — «Κύριε, μοὶ εἶπεν, εἶτα δὲ ὡς διορθούσα ἑαυτὴν ἐξηκολούθησε: «Γεώργιε, σὲ ἠγάπησα πολὺ· συγχώρησέ με ἂν φαρμακεύω τὴν ζωὴν σου διὰ τῆς λυπηρᾶς ταύτης ἀναμνήσεως». Ἐσπευσα νὰ γονυπετήσω παρὰ τὴν κλίνην, οὐδὲ λέξιν δυνάμενος ν' ἀβρώσω καὶ βρέγων διὰ πυρίων δακρύων τὴν χειρὰ τῆς, τὴν ὡς μάρμαρον ἤδη ψυχρὰν.

— «Καὶ σεῖς, κυρία μου» ἐξηκολούθησε, «συγχωρήσατέ με τὰ βάσανα καὶ τὴν λύπην, ποῦ σὰς προξενῶ».

— «Κόρη μου», ἀπεκρίθη ἡ καλὴ γραῖα, «σ' εὐλογῶ ἐξ ὅλης καρδίας».

Τὰς λέξεις ταύτας διεδέχθη βαθεῖα σιωπὴ, τὴν ὁποίαν διέκοψεν αἰρνης βαθεῖα στεναγμὸς. Τὸν στεναγμὸν τούτον, τὸν ὕστατον τούτου θρήνον διαρραγείσης ὑπὸ τοῦ πόνου καρδίας, τὸν ἤκουσε καὶ τὸν ἐδέχθη ὁ Θεός.

Τὸν ἤκουσε βαθεῖως, ὡς ἀκούει καὶ τὴν φλογερὰν μου προσευχὴν. Ἐχὼ ἀνάγκην νὰ πιστεύσω τούτο, φίλε μου. Διὰ ν' ἀντισταθῶ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἀπελπισίας, πρέπει νὰ πιστεύσω ὀλοφύγως εἰς Θεὸν ἀγαπῶντα ἡμᾶς, θεωροῦντα με οἰκτιρῶνα ὀφθαλμῶν τὴν ἀφόρητον ὀδύνην τοῦ δυστυχοῦς πλάσματος τῶν χειρῶν του... καὶ μέλλοντα νὰ ἐνώσῃ καὶ πάλιν τοὺς ὑπὸ τοῦ θανάτου χωρισθέντας! Ἐνώπιον τοῦ ἀψύχου λειψάνου φιλάτου ὄντος οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ ἀπωθῶν μετ' ἀκατονόμαστου φρίκης τὴν ἰδέαν ὅτι Θεός, ἀγάπη, δικαιοσύνη καὶ ἀθανασία εἶναι λέξεις ἄνευ ἐννοίας.

[Ἐπεται τὸ τέλος]

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ

Εἶνε γνωστὸν ὅτι τὰ ἔγχωρδα ὄργανα, βιολίον, βιόλα, βιολανσέλλον, εἶναι τὰ τελειότερα τῶν ὀργάνων, διότι εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὅποια διὰ τὴν μεγαλύτεραν τῶν συγγένειαν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν, ἀμεσώτερον ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς. Δυστυχῶς τὰ ὄργανα ταῦτα εἶναι τὰ δυσκολώτερα, ἢ δὲ δυσκολία τῶν σύγκαιται ἐκ δύο διακεκριμένων δυσκολιῶν, ἀμιλλωμένων πρὸς ἀλλήλας διὰ τὸ μέγεθος, εἰς βαθμὸν, ὥστε νὰ μὴ δύναται τις νὰ πορνεύσῃ, ποῖα εἶνε ἡ μεγαλύτερα.

Ἡ πρώτη ἔγκαιται εἰς τὴν ἀκριθεῖ τοποθέτησιν τῶν δακτύλων εἰς διάφορα σημεῖα τῆς χορδῆς πρὸς παραγωγὴν τῶν διαφόρων φθόγγων, εἶνε δὲ μεγάλη ἡ δυσκολία αὕτη, διότι τὰ διαστήματα τὰ χωρίζοντα τοὺς διαφόρους φθόγγους δὲν εἶναι ὁμοίμορφα ἐφ' ὅλου τοῦ μήκους τῆς χορδῆς, ἀλλὰ καθ' ὅσον προχωροῦμεν ἐπὶ τῆς χορδῆς, βαίνουσιν ἐλαττούμενα καὶ αὐτὰ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ μήκος τῆς χορδῆς, τὸ ὅποιν ἐλαττούται. Ἡ δευτέρη δυσκολία ἔγκαιται εἰς τὴν κατάλληλον χρῆσιν τοῦ τόξου· εἶνε δὲ πολὺ μεγαλύτερα ἢ ὅσον τις ἐκ τῶν προτέρων φαντάζεται, διότι τὸ τόξον εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὅποιν μεταβάλλει τὰς ἀψύχους καὶ ἄνευ ἐννοίας δονήσεις τῆς χορδῆς εἰς κατὰ ὁμιλοῦν πρὸς τὴν ψυχὴν, εἰς λέξεις, εἰς φράσεις. Θὰ δώσωμεν ἰδέαν τῆς σχετικῆς σπουδαιότητος τῶν δύο τούτων δυσκολιῶν, φέροντες, ὅτι ἡ πρώτη εἶνε κυρίως ἡ δυσκολία τῶν πρώτων ἐτῶν, ἐνῶ ἡ μελέτη τοῦ τόξου εἶνε οὕτως εἰπεῖν τὸ δεύτερον ἡμῶν τῆς σπουδῆς τῶν ὀργάνων τούτων, διότι δὲν δύναται νὰ ἀρχίσῃ, παρὰ ἀφοῦ πρῶτον ἡ ἄλλη κατὰ μέγα μέρος νικηθῇ.

Πρὸς ἄρσιν τῆς πρώτης δυσκολίας, ἐπενοήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μηχανισμὸς προωρισμένος νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν μέχρι τοῦδε τρόπον τοῦ παίξιν, οὐχὶ βαθεῖως διὰ τοὺς καλοὺς παίκτας καὶ διὰ τοὺς μελετῶντας διὰ νὰ γένοιαι τοιοῦτοι, διότι, ὡς θὰ ἴδωμεν, δὲν ἐξισοῦται κατὰ τὴν τελειότητα πρὸς τὸν φυσικὸν τρόπον τοῦ παίξιν, ἀλλὰ νὰ παράσῃ εἰς τοὺς ἐρασιτέχνας τοὺς μὴ δυναμένους νὰ ἀριερώσωσι πολὺν χρόνον εἰς τὴν μελέτην τοῦ ὄργάνου, τὸ μέσον νὰ παίξωσι τουλάχιστον ἄνευ κωκυρῶν τούθ' ὅπερ εἶνε, εἶπομεν, ὁ μᾶλλον ἐπιείγων ὄρος.

Ὁ μηχανισμὸς οὗτος προσαρμόζεται ἐπὶ τοῦ ὄργάνου μας, βιολίου, βιόλας, ἢ βιολανσέλλου, φέρει δὲ σειρὰν πλήκτρων ὡς τὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐργάζεται ἡ ἀριστερὰ χεὶρ, ἐνῶ ἡ δεξιὰ φέρει ὡς πάντοτε τὸ τόξον.

Μεταξὺ ἄλλων λόγων, δι' οὓς ὁ τρόπος οὗτος τοῦ παίξιν ὑπολείπεται τοῦ φυσικοῦ, εἶνε καὶ οὗτος, ὅτι τοιοῦτοτρόπως τὰ ὄργανα ταῦτα μεταβάλλονται εἰς ὄργανα με ὀρισμένας φωνάς, κατατάσσονται εἰς τὴν τάξιν τοῦ κλειδοκυμβάλου, καὶ παίξουσιν ἐπομένως κατὰ τὴν συγκερασμένην κλίμακα, δηλ. ἔχουσιν ἓνα μόνον φθόγγον διὰ (do-δίσσον καὶ re-ὑφείσιν, ἓνα μόνον διὰ mi-δίσσον καὶ fa κτλ., ἐνῶ εἰς τὴν φυσικὴν κλίμακα δὲν ἔχει οὗτω, καὶ ἐνῶ φυσικῶς παίξουμενα, ἀκριδῶς ἔνεκα τοῦ ἀορίστου τῶν φωνῶν, τὸ ὅποιν τῶρα παρουσιάζεται ὡς πλεονέκτημα, ἐπιτρέπουσιν εἰς τὸν καλὸν παίκτην, νὰ κάμῃ τὰς διαφορὰς ταύτας, δηλ. νὰ παίξῃ κατὰ τὴν φυσικὴν κλίμακα.

ὑπὸ τὰς ἐπιφυλάξεις ταύτας, ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ ἐπινοήσις αὕτη θὰ προσφέρῃ μεγάλαν ὑπηρεσίαν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀγαπῶσι μὲν τὴν μουσικὴν, ἐπισθοδρομοῦσιν ὁμῶς ἀπέναντι τῆς τραχείας μελέτης, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλουσι τὰ ὄργανα ταῦτα.

ΣΤ.

Τὸ Κάϊρον

Ἐξ ἐντυπώσεων Ἀμερικανίδος

Ὁ εἰς Αἴγυπτον ταξιδιὸν εἶνε μακρὸν καὶ ἀνιαρὸν· οὕτως ἐψάλλον ὁ Ὀμηρὸς καὶ ἐπανέλαθον μετ' αὐτὸν πολλοὶ νεώτεροι. Νησὸσπαρτος θάλασσα ἐκτείνεται βορειῶς τῆς Κρήτης, καὶ εἶτε ὁ εἰς Εὐρώπης προερχόμενος ὠρμήθη ἐκ Νεαπόλεως, εἶτε ἐκ Βρεντησίου, εἶτε ἐκ Πειραιῶς, τὸ πλοῖον φθάνει ταχέως εἰς τὴν περικαλλῆ ἐκείνην νῆσον, καὶ δαπανᾷ ὡς διέλθῃ αὐτὴν χρόνον τινά, ὅστις εἶνε ἀεὶ ἀνανευμένη ἐκπληξις. Ἡ Κρήτη, μετὰ τὰς μακρὰς ἀκτᾶς καὶ τὰς ὑψικάρητους γραμ-

μᾶς τῶν ὀρέων τῆς, φαίνεται κατέχουσα ὅλον τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς θαλάσσης. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ νῆσος εἶνε εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς, δύναται τις τουλάχιστον νὰ αἰσθανθῇ, ἀφοῦ τέλος τὴν ἀρήσῃ ὀπίσω, ὅτι ἡ Αἰγυπτιακὴ ἀκτὴ δὲν ἀπέχει μακρὰν. Ἡ ἀκτὴ αὕτη εἶνε τὸσον ἀνάλητος, ὅσον ἐπιθετικὴ εἶνε ἡ τῆς Κρήτης· δὲν ἐγείρει τὴν κεφαλὴν τῆς. Εἶνε ἐκεῖ πρὶν τὴν ἰδῆς ἢ τὴν γνωρίσῃς· καὶ τότε, ἂν θέλῃς, εἰς τρεῖς ὥρας καὶ τινα λεπτά, δύνασαι νὰ εἰσαι εἰς Κάϊρον.

Ἡ ὁδὸς τοῦ Κάϊρου τῆς τελευταίας ἐν Παρισίῳς ἐκθέσεως, ἡ γνωστὴ εἰς πολλοὺς Ἀμερικανούς, ἦτο ἐπιδέξις μίμησις. Ἄλλ' αἱ μιμήσεις τῆς Ἀνατολῆς εἶνε ἀτελεῖς· δὲν δύνασαι νὰ μεταφουτεῖς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ φῶς.

Τὸ ἀληθὲς Κάϊρον ἐθυσίασθη εἰς τὸν Νεῖλον. Σχετικῶς ὀλίγοι μεταξὺ τῶν περιηγητῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ βλέπουσι τὸν τόπον ὑπὸ τὰς ἀρίστας συνθήκας· διότι κατὰ τὴν ἀριζίν των εἶνε ἀπησχολημένοι μετὰ τὸν μαγικὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ ἀνάπλου, ὅστις τοὺς φέρει πρὸς μεσημβρίαν, καὶ μετὰ τὸ ἀτμόσφαιρον ὅπερ θὰ τοὺς μεταγάγῃ· καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν των ἐκ τοῦ θαυμασίου ἐκείνου πλοῦ σχεδιάζουσι μελετῶντες τὴν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους ἐκδρομὴν, ἣτις εἶνε καὶ δυσκολώτερα. Ἀσφαλῶς δύναται νὰ εἶπῃ τις ὅτι διὰ πολλοὺς Ἀμερικανούς τὸ Κάϊρον εἶνε μόνον συγκεχυμένη ἀνάμνησις ἀράδων καὶ διερμηγίων, φελλάχων καὶ δερβισῶν, καὶ τζαμιῶν, τζαμιῶν, τζαμιῶν! Οἱ φρόνιμοι εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες μένουσι μετὰ τὰς ἐκδρομὰς αὐτὰς ἢ ἐπανερχονται καὶ δεύτερον· διότι ἡ ἀληθὴς ἐντύπωσις ἐνὸς τόπου δὲν ἐρχεται ὅταν τὸ πνεῦμα εἶνε παραρορωμένον καὶ συγκεχυμένον, δὲν ἐργεταὶ ὅταν τὸ σῶμα εἶνε κεκμηκός. Ἡ λεπτομερὴς ἐπιστάσις τῆς θέας, καὶ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς εἶνε ἀναγκαῖα πρὸς τούτο· δύναται τις μάλιστα νὰ τὴν ὀνομάσῃ καὶ βρατώνην. Κατ'

ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας καθ' ἃς δὲν κάμνει τις τίποτε, ἢ πραγματικότης παρέχει ἑαυτὴν ἀθορύβως εἰς τὴν κατάληψιν, κτῆμα ἑσαεὶ γινόμενη.

Ἄλλ' εἶνε τὸ Κάϊρον ἄξιον τοιαύτης ἀπολαύσεως; δύναται νὰ ἐρωτήσῃ τις. Τούτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδιοσυγκρασίας. Ἐάν τις ὀφείλῃ νὰ μετέχῃ φύσεως ποιητοῦ, ὅπως ἀγαπήσῃ τὴν Βενετιαν, δέον νὰ μετέχῃ φύσεως ζωγράφου, ὅπως ἀγαπήσῃ τὸ Κάϊρον. Τὰ χρώματά του εἶνε τὸσον δαψιλῶς πλούσια, τὸ σαρκηνὸν μέρος τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ τόπου τὸσον φανταστικῶς ὠραῖον, αἱ μορφαὶ εἰς τὰς ὁδοὺς τὸσον εἶνε γραφικαί, ὥστε πᾶς ὁ ἔχων ὀφθαλμὸν διὰ τοιαύτας ἐντυπώσεις φαντάζεται ὅτι ζῆ ἐντὸς στοῶν ζωγραφικῶν ἄνευ διακοπῆς παρελαυνούσων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἐάν τις λοιπὸν ἀγαπᾷ τὸ χρῶμα, ἐάν αἱ ζωγραφίαι εἶνε αὐτῶ πολυτίμοι, ἂς ὑπάγῃ εἰς Κάϊρον. Ἐκεῖ θὰ εὕρῃ τέρψεις περιμενούσας αὐτόν. Ὁ Φλωμπέρ εἶπεν ὅτι δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὰς Πυραμίδας, ἴσως καὶ τὴν Σφίγγα, χωρὶς ποτὲ νὰ τὰς ἔχῃ ἰδῆ, ἀλλ' ὅτι οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον δύναται νὰ φαντασθῇ εἶνε ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου Ἀνατολίτου κουρέως ὅπως κάθηται σταυροπόδι πρὸ τῆς θύρας του. Τούτο ἀκριδῶς εἶνε τὸ Κάϊρον. Πρέπει νὰ τὸ ἴδῃς μετ' ὄμμα ἐπιστάσις καὶ νὰ τὸ περιεργασθῇ ἄνευ σπουδῆς. Δὲν ἀποκαλύπτει ἑαυτὸ εἰς τὸν κοσμογυριστὴν τοῦ πρακτορείου Κοῦκ οὐδὲ εἰς τὸν ἀνθρώπον ὅστις σπεύδει νὰ ἀναχωρήσῃ καθ' ἡμέραν τακτὴν, ἣν οὐδὲν δύναται ν' ἀλλοιώσῃ.

Πρέπει ν' ἀρχίσῃ τις ἀπὸ τὴν νέαν συνοικίαν, καὶ ν' ἀπαλλαγῇ διὰ μιᾶς αὐτῆς. Τὸ Κάϊρον ἔχει πληθυσμὸν τετρακοσίων χιλιάδων ψυχῶν. Τὸ νέον μέρος τῆς πόλεως, τὸ καλούμενον Ἰσμαηλία, διεσῦρθη ἐπιμόνος ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν περιηγητῶν, οἵτινες περιγράφουσι αὐτὸ ὡς κοινορτώδες, ὡς ἄσκιον, ὡς ἀνώμαλον, ὡς δυσειδές, ὡς κενὸν μετ' εὐρους, ὡς κοσμούμενον μετ' ἡμικτίστους οἰκίας ἐρειπουμένας ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν· ὅλα αὐτὰ τὰ ἔχει ἀναγνώσῃ τις πρὶν θῆσῃ. Ἀλλὰ τί εὕρισκε σήμερον; Ὁδοὺς σκιαζομένας ἀπὸ ἀναριθμητὰ δένδρα· ὁδοὺς εὐρείας καὶ μὲν, ἀλλ' αἵτινες, ἀντὶ νὰ εἶνε κοινορτώδεις, εἶνε ὑγρά καὶ ὑπερυγρά ἐκ τοῦ διηνεκοῦς καταβρέγματος· λαμπρὰς οἰκίας, ὧν πολλαὶ ἔχουσιν ὠραίους κήπους, μὴν! Ἰανουαρίῳ ἀνοσοροῦντας γιγαντιαία πορφυρόχροα ἄνθη, ὑποχωροῦντα εἰς ἄλλα ἐπι πλουσιωτέρου χρωματισμοῦ εὐθὺς ὡς ἔλθῃ τὸ ἔαρ. Ἐάν αἱ ὁδοὶ ἦσαν λιθόστρωτοι, θὰ ἦτο τι παραπλήσιον μετὰ τὰς ἐξω συνοικίας τῶν Παρισίων, διότι πλείστα τῶν οἰκιῶν εἶνε γαλλικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἄσκιον; Εἶνε ὅλον σκιᾶ. Καὶ αἱ κυριώτεροι δὲ ὁδοὶ ἐξω τῆς πόλεως, καὶ ἡ μακρὰ παρόδος ἢ ἄγουσα εἰς τὰς πυραμίδας εἶνε ὅλα· σύσκιον, καθόσον οἱ μεγάλοι κλώνες τῶν παραθεόντων αὐτὰς δένδρων συναντῶνται καὶ συμπλέκονται ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ ὀδίτου. Καὶ ὀνόμασαν τὸ Κάϊρον ἄσκιον!

Ἐάν τις ἐπιθυμῇ νὰ διάγῃ μέρος ἐκάστης ἡμέρας ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀναγινώσκων, γράφων ἢ κοιμώμενος· ἐάν τὸ παρήγορον αἰσθημα τὸ γεννώμενον ὑπὸ λαμπρῶς κλιόντος πυρός ἐν τῷ ψύχει τῆς ἑσπέρας

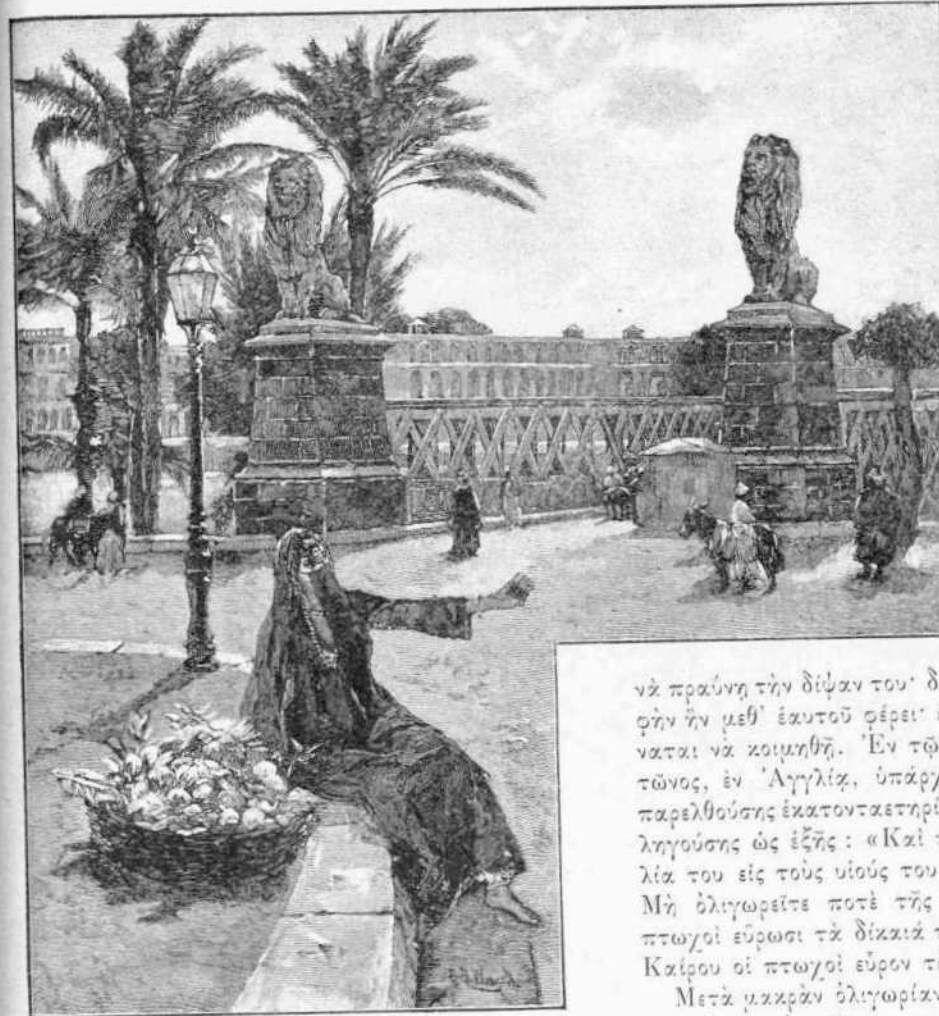

ΠΡΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΤΖΑΜΙΟΥ

εἶνε ἀναγκαῖον αὐτῷ διὰ τὴν υγείαν του ἢ πρὸς εὐχαρίστησίν του, τότε δὲν πρέπει νὰ δοκιμάσῃ νὰ διέλθῃ ὅλον τὸν χειμῶνα ἐν τῇ πόλει τοῦ Χεδίβη. Ἡ μέση θερμοκρασία ἐκεῖ κατὰ τὸν ψυχρὸν καιρὸν, τουτέστιν ἐπὶ ἐξ ἑβδομάδας τοῦ Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου, λέγεται ὅτι εἶνε 58° Φαρεγγάιτ. Ἀλλὰ τοῦτο ἐν ὑπαίθρῳ ἐν ταῖς οἰκίαις ἡ θερμοκρασία δὲν εἶνε πλέον τῶν 54° ἢ 52° καὶ πολλάκις τὴν ἐσπέραν κατωτέρα. Ἐτέρω ἐκπληξίς εἶνε ἡ βροχῆ. «Ἐν τοῖς καθ' ἡμῶν χρόνοις ἐγένετο ὑετός ἐν Αἰγύπτῳ», γράφει ὁ Στράβων, ὡς ν' ἀποθησαυρίζῃ θαυμά τι. Ἡ τὸ κλίμα ἠλλάξεν, ἢ ὁ Στράβων δὲν ἦτο τῆς πραγματικῆς σχολῆς, διότι κατὰ τὸν Ἰανουάριον τῆς παρούσης ἀξιοπίστου διηγήσεως ἡ βροχῆ κατέβη ἐν τοιοῦτῳ κατακλυσμῷ εἰς τὸ Κάιρον, ὥστε τὸ ὕδωρ ἦλθεν ὑπὲρ τὰ γόνατα τῶν ἵππων, καὶ ἐπὶ δύο ἡμέρας ἡ συγκοινωνία ἐγένετο διὰ πλοιαρίου ἐν μιᾷ τῶν κυριωτέρων ὁδῶν. Ἀργότερα ὁ ὕμῃρος κατέβη καὶ δευτέραν φορὰν μετ' ἴσης σχεδὸν βίας καὶ αἱ μικρότεροι βροχαὶ δὲν ἦσαν σπάνια. Οὐδεὶς παραπεύεται διὰ τὰς βροχὰς ταύτας εἶνε καθ' ἑαυτὰς εὐάρεστοι· ἀπλῶς ἀναιρούμεν τὴν κινῶν διαδομένην πλάνην, ὅτι ἡ Αἰγύπτος εἶνε ἀύχμηρὰ χώρα. Ἀγχι τοῦδε οὐδὲν ἐλέγηται κατὰ τοῦ χειμερινοῦ κλίματος τοῦ Καίρου· παράπονον ἐξηγῆθη μόνον κατὰ τῶν ἀνευ πυρός κατοικιῶν, ὅπερ ἐλάχιστον εἶνε δεκτικὸν ἐπανορθώσεως. Ἀλλὰ τώρα ὁρεῖται νὰ μνημονεύσω κ' ἕνα πραγματικὸν ἐχθρὸν. Οὗτος εἶνε καυστικὸς ἄνεμος ἐκ μεσημβρίας, ὅστις

τριπλῶς τὸ δέρμα καὶ καθιστᾷ ἀρόρητον τὴν ζωὴν· γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ πικρὴν τινα φαιότητα, ἣν δὲν δύναται νὰ ὀνομάσῃς ὀμίχλην, διότι εἶνε ἐντελῶς στεγνὴ, καὶ δι' ἧς ὁ ἥλιος λάμπει μὲ φῶς τόσον παράξενον, ὥστε δὲν δύναται τις ἄλλο τι νὰ συλλογισθῇ εἰμὴ τὰ αἰσθήματα τοῦ τελευταίου ἐπὶ γῆς ἀνθρώπου, ἢ τὸ ἀνοιγμα τῆς ἔκτης φιάλης τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἡ τακτικὴ περίοδος τοῦ ἀνέμου δὲν ἀρχίζει πρὸ τοῦ Μαΐου· αἱ ἑκτακτοὶ εἰσβολαὶ αὐτοῦ, ὅσαι προξενοῦσι ταλαιπωρίαν εἰς τοὺς περιηγητὰς συμπίπτουσι κατὰ Φεβρουάριον, Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον. Ἀλλὰ τί εἶνε πέντε ἢ ἐξ ἡμέραι τοιαῦται μεταξύ τεσσάρων χειμερινῶν μηνῶν, ὃν ἡ μέση θερμοκρασία εἶνε 58° Φαρεγγάιτ; Εἶνε ἴδιον τῆς ἀνθρωπίνης ἀπληστίας νὰ μισῇ τὰ ἐλαττώματα εἰς κλίματα μεγάλως ἐπαινούμενα. καθ' ὃν τρόπον ἐπιζητεῖ τις ψεγάδια εἰς πρόσωπα ἐξέγοντα ἐπὶ καλλονῇ. Δότε εἰς τὸ Κάιρον ὀλίγας ἐστίας πυρός, καὶ τὸ χειμερινὸν κλίμα του θὰ φανῇ ἐξαιρετόν, καίτοι οὐχὶ τόσον τέλειον ὅσον τὸ τῆς Φλωρίδος ἐν τῇ πατριδί· ἡμῶν, διότι ἐν Φλωρίδι δὲν ὑπάρχουσι ἡμίγυμοι τὸν Ἰανουάριον. Μὴ τις λησμονήσῃ ὅτι τὸ Κάιρον εἶνε ἀραβικόν. «Ὁ Νεῖλος εἶνε Αἰγύπτος», λέγει μία παροιμία. Ὁ Νεῖλος εἶνε μυθικός, φαραωνικός, πτολεμαϊκός· ἀλλὰ

τὸ Κάιρον ὀρεῖται τὴν ὑπαρξίν του μόνον εἰς τοὺς Ἀραβὰς κατακτητὰς τῆς χώρας, οἵτινες ἐκτίσαν φρούριον καὶ παλάτιον ἐνταῦθα τῷ 969 μ. Χ. Ἀραβικὴ εἶνε ἀκόμη ἡ ἐπίκλησις ἡ ψαλλομένη ἐπὶ τῶν μιναρῶν πολλὰκις τῆς ἡμέρας. Διηγήθη κατὰ τινος πολυανθρώπου συνοικίας παρὰ τὸ Τζαμί ἐν ἀπόγευμα τὸν Ἰανουάριον, ὅποτε ἀντήχησε γλυκὺς ἤχος λυγρῶν φωνῆς. Ἦτο πόρρωθεν, καὶ ἠκούομεν ἀνυπομόνως τὸ πρῶτον, ἀπρόθυμοι ν' ἀποσπάσωμεν τὴν προσοχὴν μας ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν ἀπὸ τῶν γραφικῶν σκηνῶν τῶν ἐγγυτέρων ἡμῶν. Ἀλλὰ τέλος, παροξυνθέντες ὑπ' αὐτῆς τῆς ἡδύτητας τῆς φωνῆς, ὑψώσαμεν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τότε εἶδαμεν ὅτι ἤρχετο ἐξ ἡμιχρησιωμένου μιναρέ. Ἐπὶ τοῦ στενοῦ κυκλοτεροῦς ἐξώστου τοῦ ὑψηλοῦ πύργου ἀνθρώπος τις μὲ βαθύχρουν ἐνδυμα ἐνέτεινε βραδέως τὴν φωνὴν του, ὀρέγων τοὺς βραχίονας καὶ τὸ πρόσωπον ἀναβλέπων εἰς τὸν οὐρανόν. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ κυττάξῃ κάτω, ἐνθ' ἐκεῖνος ἐξηκολούθει τὸν μεταρσίον χορὸν του, τῆς φωνῆς του ἐκπερούσης τὸ ἄσμα τὸ ὅποιον ἠκούομεν· «Μέγας ὁ Θεός· μέγας ὁ Θεός· δὲν ὑπάρχει Θεός εἰμὴ ὁ Θεός, καὶ ὁ Μωάμεθ εἶνε ὁ προφήτης του. Δεῦτε εἰς προσευχὴν!» Καὶ πάλιν, ἄλλην ἡμέραν, ἐν παλαιᾷ συνοικίᾳ, ἠκούσαμεν τὸν ἦχον, ἀλλ' ἦτο πολὺ ἐγγύτερον. Ἦρχετο ἐκ παραθύρου, ὀλίγον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς μας, καθόσον τὸ μικρὸν ἐν τῷ τετραγώνῳ τζαμίον δὲν ἔχει μιναρέν. Τὴν φορὰν ταύτην ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσω τὸν κήρυκα. Ἐπειδὴ δὲν

ΓΕΦΥΡΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

ἠδύνατο νὰ βλέπῃ τὸ στερέωμα ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ἴστατο, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν κλειστοί. Δὲν εἶδον ποτὲ μεγαλητέραν ἐκφρασιν εὐλαθείας ἐκεῖνης ἢ ἐξέφραζε τὸ ἥρεμον πρόσωπόν του. Οἱ κήρυκες οὗτοι ἐκλέγονται πολλάκις ἐκ τυρλῶν, καθόσον τὸ δυστύχημα τοῦτο δὲν καλῶς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου των· ἀλλ' ἐκεῖνος εἰς τὸ χαμηλὸν παράθυρον εἶχε κλείσει ἐκουσίως τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἐπάρχουσι ὑπὲρ τὰ τετρακόσια τζαμιά ἐν Καίρῳ, καὶ πολλὰ αὐτῶν εὐρίσκονται ἐν τῷ καταρρέειν. Τούτων τινὰ ἐκτίσθησαν δι' ἰδιωτικῶν χρημάτων πρὸς διακρίσιν τοῦ ὀνόματος καὶ τῶν ἀγαθῶν πράξεων τοῦ ἱδρυτοῦ καὶ τῶν οἰκείων του· εἴτα, σὺν τῷ χρόνῳ, ὡς ἐκ τῆς ἀποσβέσεως τῆς γενεᾶς ἢ λόγῳ τῆς πτωχείας τῶν ἀπογόνων, τὸ πρὸς διατήρησιν τοῦ τζαμίου κεφάλαιον ἐξηντλήθη ἢ διετέθη εἰς ἄλλην χρῆσιν, καὶ ἡ ἐκ τούτου ὀλιγωρία ἐπέφερε τὴν εἰρηπίωσιν. Ὅποτε εὐτέλης μουσουλμάνος τῆς σήμερον ἐπιθυμῇ νὰ πράξῃ εὐποιάν, κτίζει νέον τζαμίον. Οὐδέποτε θὰ πεισθῇ νὰ ἐπισκευάσῃ ἐν παλαιόν, ὅπερ ἀναμιμνήσκει τὴν ἐλευθεριότητα ἄλλου. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ τζαμίον δὲν ἔχει ἐπιστασίαν ἢ ἐπιτροπὴν καθῆκον ἔχουσαν νὰ ἐπιμελῆται αὐτοῦ. Οὐδ' ἔχει τὸ τζαμίον διὰ τοὺς μουσουλμάνους ἀποκλειστικῶς θρησκευτικὸν χαρακτήρα. Εἶνε

μὲν τόπος εἰς προσευχὴν ἠτοιμασμένος μετὰ τῆς κρήνης τῆς ἀναγκαίουσας διὰ τοὺς ἀγνισμούς τοὺς θεσπισθέντας ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ, καὶ τοῦ δεικτοῦ τοῦ τείνοντος πρὸς τὴν Μέκκην, καὶ σημειοῦντος τὴν θέσιν ἣν πρέπει νὰ λάβῃ ὁ προσευχόμενος· ἀλλ' εἶνε καὶ τόπος μελέτης καὶ ἀναπαύσεως. Ὁ πτωχότατος καὶ ῥακένδυτος μουσουλμάνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέλθῃ ὅποτε βέλῃ δύναται νὰ ἀπαγγεῖλῃ τὰς προσευχὰς του, ἢ ἀπλῶς ν' ἀναπαυθῇ· δύναται

νὰ πρᾶνῃ τὴν δίψαν του· δύναται νὰ φάγῃ τὴν τροφὴν ἣν μεθ' ἑαυτοῦ φέρει· ἐὰν εἶνε κουρασμένος, δύναται νὰ κοιμηθῇ. Ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τῆς Καρλῶνος, ἐν Ἀγγλίᾳ, ὑπάρχει ἐπιτύμβιος λίθος τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, μετ' ἐπιγραφῆς ἀποληγοῦσης ὡς ἐξῆς: «Καὶ ἡ ἐπιθνήστιος παραγγελία του εἰς τοὺς υἱούς του καὶ τὰς θυγατέρας ἦτο: Μὴ ὀλιγωρεῖτε ποτὲ τῆς ἐλεημοσύνης ἐωσώτου οἱ πτωχοὶ εὐρωσι τὰ δίκαιά των». Εἰς τὰ τζαμιά τοῦ Καίρου οἱ πτωχοὶ εὐρον τὰ δίκαιά των.

Μετὰ μακρὰν ὀλιγορίαν, κατὰ γίνεται τελευταῖον πρὸς ἀνακοπὴν τῆς κατερειπώσεως τῶν ἀρχαιοτέρων ἐκ τῶν ναῶν τούτων. Ἐπιτροπὴ διορίσθη ὑπὸ τῆς νῦν κυβερνήσεως, καθῆκον ἔχουσα τὴν διατήρησιν τῶν μνημείων τῆς ἀραβικῆς τέχνης· ἐδῶ κ' ἐκεῖ δὲ βλέπει τις εἰς ἐν τζαμίον ἱερὰ ἐστημένα καὶ γενικὴν ἀναστάτῳσιν. Ἀλλ' ἐν Καίρῳ τοῦλάχιστον τὸ ἔργον τῆς ἐπισκευῆς λίαν βραδέως βαίνει. Τριακόσια τζαμιά πιθανῶς ἐκ τῶν τετρακοσίων μένουσιν ἐτι ἄθικτα, καὶ πολλὰ τούτων διαπρέπουσιν ἐπὶ ἀπαρμιλλῷ καλλονῇ. Δὲν γνωρίζω τόσον γοητευτικὴν ἐπίσκεψιν, ὅποια ἡ ἔρευνα ἀνα τὰς παλαιὰς συνοικίας, διὰ τὰ λείψανα ταῦτα τῆς τῶν Σαρακηνῶν τέχνης, τὰ ὅποια δὲν ἀνεγράφησαν τέως ἐν τοῖς ὁδηγοῖς τῶν περιηγητῶν οὔτε ὑπὸ δραγματιῶν ἀνεκαλύφθησαν. Ὁ ὁδὸς εἶνε τόσον στενὴ ὥστε τὸ ὑποζύγιόν σου πληροὶ σχεδὸν ὅλον τὸ εὐρος, οἱ διαβάται εἶνε ἀναγκασμένοι νὰ προστριβῶνται κατὰ τῶν τοίχων εἰς ἀπάντησιν τῶν ἀνατολικῶν ἐξορκισμῶν τοῦ παιδὸς ἀγωγιάτου ὀπισθέν σου: «Πρόσεξε, κορίτσι! τὸ πόδι σου, ἀρέντη!» Ἐκεῖ βλέπεις ἕνα μιναρέν (ὑπάρχει πάντοτε εἰς μιναρές κἀπου)· ἀλλὰ δὲν εἶνε πάντοτε εὐκόλον νὰ εὐρῆς τὸ τζαμίον εἰς ὃ ἀνήκει, κρυπτόμενον ἴσως ὀπισθεν ἄλλων κτιρίων ἐν τῷ πολυδαίδαλῳ λαβυρινθῷ. Τέλος παρατηρεῖς μίαν θύραν μὲ ἐν ἡ δύο τεμάχια τῆς γνωστῆς σαρακηνικῆς λεπτοουργίας ὑπεράνω αὐτῆς· παράυτα πέζειεις, ἀνέργεσαι τὰς βαθμίδας καὶ θεωρεῖς ἐντός. Εἰσὶ σχεδὸν βέβαιος ὅτι

θὰ εὐρῆς θησαυρούς, ἢ συντρίμματα τοῦ μαργαρώδους ψηφιδωτοῦ τοῦ Καίρου, ἢ ἐπιγύρους ἐπιγραφὰς καὶ ἀραβουργήματα, ἢ λείψανα τῆς ἀρχαίας χρωματιστῆς ὑάλου τῆς μεταβαλλούσης βαρῆν ἀπὸ ὄρας εἰς ὄραν. Τὸ κάλλιστον δὲ πάντων, ἐνίοτε εὐρίσκεις γῶρον ἀνοικτὸν εἰς τὸ στερέωμα, μετὰ κρήνης ἐν τῷ κέντρῳ, ὅλα περικυκλωμένα μὲ ἀψιδᾶς ἐκ μαρμαρίων κιόνων κεκοσμημένας μὲ κρεμαστὰς λυχνίας. (Ἡ μᾶλλον μὲ τὰς ὀρειγαλκίνας ἀλύσεις αἰτινες ἐφερόν ποτε τὰς λυχνίας), καὶ μετ' ἐζηρητημένων ὧν στρουθοκαμήλου, ἐμβληματῶν τῆς εὐτυχίας.

[Ἐπαίτι συνέχεια]

A. Π.

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου,

Μοῦ γράφεις πῶς εἶνε γεμάτο τὸ κεφάλι σου μ' αὐτὰ ποῦ διάβασες γιὰ τὸν Ταῖν. Θυμᾶς' ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια μὴ νύχτα ποῦ τὴν περάσαμε μὲ τὴν Ἱστορία του τῆς Ἀγγλικῆς Φιλολογίας; Μελετούσαμε τὸ κεφάλαιο τοῦ Βύρωνος κ' ὅταν ἐφτάσαμεν ἐκεῖ ποῦ λέει: «Ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἐτάθηκε τόσο μεγάλος ποιητὴς μὲ τόσο στενὴ φαντασία», σὰ νὰ ξαφνίστηκες κομμάτι σὰ νὰ μὴ τὴν περιμενες τέτοιαν ἀντίθεσι' κ' ὡς ποῦ πιστὰ τὸν ζωγραφίζει αὐτή! Θυμᾶσαι τί σοῦ ἔλεγα τότε: μπορείς νὰ μοῦ εἴπῃς τί εἶνε τάχα ὠραιότερο; νὰ διαβάζῃς ἕνα ποίημα τοῦ Βύρωνος ἢ ἕνα κεφάλαιο τοῦ Ταῖν γιὰ τὸ Βύρωνα; Ἐπὶ μέρους μου δυσκολεύομαι νὰ διαλέξω γιατί κ' ἕνας μεγάλος κριτικὸς εἶνε σὰν ἕνας μεγάλος ποιητὴς αὐτὸς πλάττει κ' ἐκείνος ξαναπλάττει δευτέρη φορὰ τὰ πλάσματα τοῦ ποιητοῦ. Κι ἀκόμα μοῦ γράφεις πῶς ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ ποῦ εἶδες, ἕνα δὲ μπορείς νὰ βγάλῃς ἀπὸ τὸ νοῦ σου: πῶς βρέθηκαν φιλόσοφοι νὰ τὸν ἀπορρίψουν ἀπὸ τὰς ἐξετάσεις καὶ νὰ μὴ τὸν κρίνουν ἄξιο νὰ διδάξῃ τὴν φιλοσοφίαν! καὶ πῶς ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς, ψυχολόγος μάλιστα τρανός, ἔκρινε τὸ πρῶτο βιβλίον ποῦ ἔγραψε, τὸ βιβλίον περὶ Λαφονταίν, μὲ τέτοια λόγια: «Αὐτὸς ποῦ τὸ ἔγραψεν εἶν' ἕνας ἀνόητος!» Καὶ εἶδες πῶς ὁ ψυχολόγος τὰ εἶπεν αὐτὰ μὲ ὅλη τὴν εἰλικρίνεια καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ σου: Πῶς εἶνε δυνατόν ἕνας σοφὸς ψυχολόγος νάχῃ τόσο ἀσοφὴ ψυχὴ; Δὲν πρέπει νὰ παραξενοῦσαι γι' αὐτό. Θεορῶ πῶς ὁ καυμίνος αὐτὸς εἶνε πολὺ λιγώτερο ἔνοχος παρ' ὅσο δείχνει' δὲν ξέρω πῶς μοῦ φαίνεται αὐτὸ τὸ εἶνε ἕνας ἀνόητος σὰν κοραγὴ κινδύνου σὰν ξεφωρητὸ ἀνθρώπου ποῦ θέλει νὰ τιμᾶξῃ ἀπὸ πάντων του ἕναν κακὸν ἐφιόλητη. «Πόλεμος πατὴρ πάντων» εἶπεν ὁ Ἡράκλειτος' ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἀγρίους εἶνε ὁ πόλεμος ποῦ γίνεται 'ς τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν' αὐτὸς γιὰ νὰ σταθοῦν αἰματοκυλίζονται ἀναμεταξύ τους ἀλόπητα' ἐκείνες γιὰ νὰ ζήσουν τρέφονται μὲ τὴν ζωὴ τῶν ἄλλων ποῦ πεθαίνουν. Ὁ Ταῖν γεννήθηκε, νέος, γιὰ νὰ χτυπήσῃ κατακέφαλα τοὺς παλιούς' ἀπὸ τὸ πρῶτον ἔργο του φάνηκε τί διαθέσεις εἶχεν' ὁ Ἡράκλειτος καὶ μετ' στήν κοίτιαν του δρᾶκοντες ἐπιγε' τὸ παλιωμένο κεφάλι τοῦ ψυχολόγου πῶς νὰ μὴ ἀνακατωθῇ, πῶς νὰ μὴ θυμώσῃ, πῶς νὰ μὴ μεταχειρισθῇ τὸ νέο φιλόσοφο σὰν ἐχθρὸν, σὰν ἀνθρώπου δηλαδὴ ὅλος διόλου διαφορετικὸν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν: πῶς νὰ μὴν τὸν εἴπῃ, μὲ ὅλη τὴν εἰλικρίνεια, ἀνόητος;

Δὲν εἶνε μιά, δὲν εἶνε δύο ποῦ ξακουσμένοι συγγραφεῖς ἀδικοῦνται σὲ βαθμὸν ἀπίστευτον ἀπὸ ἄλλους, καὶ μάλι-

στα καμμιά φορὰ σὰν κ' αὐτοὺς ξακουσμένους. Ἔχουμε χίλια τέτοια παραδείγματα' ἀπὸ τὸν Ἀριστοφάνη ποῦ μαστιγώνει ἀλύπητα τὸν Ἐυριπίδην ὡς τὸ δικό μας τὸ Βερνοδάκη ποῦ γράφει γιὰ τὸ Βαλαωρίτη: «Αὐτὸς καθε' ἄλλο εἶνε παρὰ ποιητῆς!» Αὐτὰ δὲν εἶνε τύφλες, δὲν εἶνε κρίσεις' εἶνε ἀντιπάθειες τοῦ θρηωιδεστέρον εἶδους' εἶνε οἱ λεγόμενες φιλολογικὲς ἀντιπάθειες. Τύφλα εἶνε κατὰ ἄλλο: νὰ κρίνῃς τάχα τὰ ἔργα, καὶ μισροδιά νὰ μὴν παίρνῃς ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς μεγαλοφυΐας, καὶ νὰ μιλήσῃς γιὰ κείνη μὲ συμπάθεια καὶ προστατευτικῶς. Ἔτσι ὅταν ἔβγαλεν ὁ Λαμαρτίνος τὰς πρώτες του «Μελέτες» ὁ κριτικὸς τῆς Ἐφημερίδος τῶν Συνητησέων, δὲ θυμώσθη κ' ὄνομά του, ἀντὶ νὰ προσκυνήσῃ τὸ νέο θεῖον, τὸν ἐσυμβούλευσεν: «Ἄς καλλιεργήσῃ τὴν ποίησι, γιατί τέτοια ἀπαρχὴ προσιωνίζεται ἐξαιρέτα». Κι ἀφοῦ ἔβγαλεν ὁ Σολωμὸς τὸν «Τρυμνο τῆς Ἐλευθερίας» καὶ τὸ «Λάμπρο», ἔγραφε γι' αὐτὸν ὁ Σοῦτσος: «Ὁ νέος αὐτὸς ἔχει λαμπρὴ φαντασία, μὲ ὅλας τὰς ἀναριθμήτους ἐλλείψεις τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὄνθμοῦ ποῦ ἀσχημίζουσι ὅλα του τὰ ποιήματα» καὶ τὸν παρακινῶσε σὲ τέλος ν' ἀφήσῃ «τὸ dolce far niente, τὸν ἀργὸ βίον»... διὰ νὰ διορθώσῃ βέβαια τὰς ἀναριθμήτους ἐλλείψεις ποῦ τοῦ εὗρισκε!

O ΦΙΛΟΣ ΣΟΥ.

Ἡ ΖΩΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΣ

Εἰς μίαν ὁδὸν τῆς Πλάκας, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα — ὡς λέγει καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Δὸν Κιχώτου περὶ τοῦ χωρίου, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε φυλακισθῇ, — ὀλίγον κοπιάζω νὰ ἐνθυμηθῶ, διότι κατόψεσα ἄλλοτε εἰς αὐτὴν ἐπὶ πενταετίαν, ὑπάρχει πολλὴ πληθύν, ἔχ' ὀλίγος κωνορτὸς, στενὰ πεζοδρομια καὶ τὸ μικρὸν μαγαζεῖον ἐνδὸς ἑβραίου κολλητοῦ ἀγγείων σπασμένων καὶ διορθωτοῦ γλασμένων χειρομύλων καὶ ἄλλων οἰκιακῶν μηχανῶν. Πρὸ τινων ἡμερῶν ὁ ἑβραῖος αὐτός, Ραφαὴλ Μοσενέχ, ἢ κατ' ἄλλους Μονσυπέρ ὀνομαζόμενος, ἐδέχθη νὰ κολληθῇ μίαν κοῦκλαν, μὲ μαύρους μεγάλους ὀρθαλμούς, οἱ ὅποιοι τὸν ἔδλεπαν ἀπενῶς καὶ ἀθῶως, ἐν ᾧ ἔθεράπευε τὸ τρομερὸν τραῦμα τῆς κεφαλῆς τῆς, χωρὶς ποτὲ νὰ φαντασθῇ ὁ ἄνθρωπος ὅτι ὅλον ἐκείνο τὸ κακὸν εἰς τὴν ἰδικὴν του κεφαλὴν ἦν ἐξέσπασκ. Καὶ ἀφ' οὗ τὴν ἐπιδιώρθωσε μὲ ὅλην τὴν εὐσυναιδήσιαν, ἢ ὅποια εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρχη εἰς στήθη κολλητοῦ καὶ μάλιστα ἑβραίου, ὁ Ραφαὴλ Μοσενέχ ἢ Μονσυπέρ τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν μικρὴν ὑαλοφρακτὸν προθήκην τοῦ μαγαζεῖου, ὡς δείγμα τῆς τέχνης του, ἕως οὗ ἤθελον ἔλθει νὰ τὴν ζητήσουν.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν πλκτικῶν καὶ ἀμόρφων ἐκείνων πραχμάτων, ἔλαμψεν οὕτω ἡ βοδδολεονικὸς μορφή τῆς κοῦκλας, καὶ οἱ μεγάλοι μαῦροι ὀρθαλμοὶ τῆς ἠένιζαν ἀπενῶς καὶ ἀθῶως τοὺς διαβάτας, οἱ ὅποιοι χωρὶς νὰ θέλουν ἐστρεφῆν τότε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἀδιάφορον προθήκην καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὸ ἐδύθιζαν εἰς τὸ σκοτεινὸν βᾶθος τοῦ μαγαζεῖου, ὅπου ἐκρίνετο τὸ μαῦρον στρογγυλὸν γένειον, τὸ κόνκιλον φέσι καὶ ἡ μεγάλη μύτη τοῦ ἑβραίου, κύπτοντος ἐπὶ συντριμμάτων ἀγγείων ἐκ πορσελιάνης τὰ ὅποια προσεπάθει νὰ συναρμολογήσῃ. Προπάντων, ἐννοεῖται, τὰ παιδιὰ ἐξεδάλλον ἐπιρριωνήματα ἐκπλήξεως ὅταν διερχόμενα ἀντίκριζαν τὸ γελαστὸν πρόσωπον τῆς κοῦκλας ἀπροσδοκῆτως καὶ ἐσταμάτων ἐκεῖ νὰ τὴν θυμάσσουν ἐπὶ τινὰ λεπτὰ μετὰ

χαρᾶς καὶ πόθου. Καμμιά κοῦκλα ἐκ τῶν πολλῶν ὅσας εἶχεν θαυμάσει ποτὲ εἰς τὰς προθήκας τῶν πολυτελεῶν καταστημάτων τῆς ὁδοῦ Ἐρμού, τοὺς ἔκαμε τότεν ἐντύπων, ὅσην ἢ βαρυσμάνην ἐκείνην, τὴν ὅποιαν συνήντων οὕτως εἰς τὸ ἀπόκεντρον μαγαζεῖον τοῦ ἑβραίου, μόνην καὶ μοναδικήν, εἰς τὸν ἔρημον δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ποτὲ δὲν ἔτυχε νὰ ἴδουν ἄθυρμα παιδικόν. Εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν καλλονῶν, αἱ ὅποια γίνονται εἰς τοὺς περιπάτους καὶ εἰς τοὺς γορούς, δὲν ἐρωτεύεται κανεὶς μετὰ τῆς εὐκολίας, μεθ' ὅσης θὰ ἐρωτεύθῃ εἰς ἐρημικὸν μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον μίαν μόνην νεάνις ὑπάρχει. Τοιοῦτον τι πάθημα, ἔχ' ἀνεξήγητον ψυχολογικῶς βλέπετα, ἐπαθῶν δύο παιδιὰ τῆς γειτονιάς, δύο ἀδελφές, ὁ Ζαννῆς καὶ ὁ Νίκος. Εἰς τὰς μικρὰς τῶν καρδίας ἡ μελανόφθαλμος ἐκείνη ἠγάπησεν ἔρωτα θερμὸν καὶ πολλάνις τῆς ἡμέρας τὰ δύο ξανθὰ ἀγοράκια, μόν' ἢ μετ' ἄλλων παιδιῶν, ἐσταμάτων πρὸ τῆς προθήκης τοῦ ἑβραίου καὶ προσηλοῦντο ἐν ἐστάσει μακρᾷ πρὸ τοῦ ἀντικειμένου τῆς λατρείας τῶν. Ἐπὶ τέλους αὐτομάτως τοῖς ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τῆς ἀπαγωγῆς καὶ ἐν ᾧ τὴν ἔδλεπαν, ἐστράφη ἀίφνης τὸ μεγαλύτερον καὶ εἶπε πρὸς τὸ μικρότερον:

— Τοῦ τὴν πέρνομε τοῦ ἑβραίου; αἶ;

Τὸ μικρότερον ἀπήντησεν ἀμέσως δι' ἀνάρθρου φθύγγου καὶ διὰ νεύματος καταρατικῶς, προθυμοτάτου. Καὶ τὸ στέδιον τῆς ἀπαγωγῆς κατεστρώθη εἰς τὴν στιγμὴν καὶ ἀπερασίθη' ἔμεινον δὲ ἀπέξω τὰ δύο παιδιὰ καὶ ἐκαρδάσκον τὴν καταλληλὸν εὐκαιρίαν διὰ νὰ το ἐκτελέσουν. Ἡ εὐκαιρία αὕτη δὲν ἤργησε νὰ παρουσιασθῇ, καὶ μίαν στιγμὴν ἐν ᾧ ὁ κολλητῆς ἑβραῖος ἐστρεφε πρὸς τὴν εἰσοδὸν τὰ εὐρέα νῶτα, ἀνασκαλεύων ἐν ἐρμάριον μὲ παλαιὰ πράγματα, ὁ Ζαννῆς εἰσῆλθεν ἀκροποδητὴ καὶ μὲ προφύλαξιν καὶ ταχύτητα ἐπροχώρησε πρὸς τὴν προθήκην. Μόλις ἀπέχετο δύο βήματα καὶ ἦτο ἔτοιμον νὰ ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα:

— Φυλάξου! ἀκούει νὰ τὼ λέγῃ ὁ Νίκος, ὁ ὁποῖος εἶχε ταχθῇ παρὰ τὴν θύραν νὰ φυλάττῃ. Πράγματι δὲ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐστράφη ὁ ἑβραῖος καὶ εἶδε τὸ κίνημα τοῦ παιδιοῦ. Ἐνόησεν ἀμέσως τὸν σκοπὸν του καὶ ὤρμησε νὰ το καταδιώξῃ, ἀλλ' ἐκείνο εὐκίνητον καὶ ταχύ, ἐπρόφθασε νὰ ἐξέλθῃ καὶ ὅπου φύγῃ-φύγῃ. Ὁ μικρότερος, ἐννοεῖται, εἶχεν ἀπομακρυνθῇ πρῶτος. Ὁ ἑβραῖος ἔφρασε μέχρι τῆς θύρας τοῦ μαγαζεῖου του, ἀλλ' ἄμα εἶδε μακρὰν τὰ παιδιὰ ἔκρινε περιττὸν νὰ ὑπερβῇ τὴν φλιάν τῆς' ἐξήγαγε δὲ μόνον τὴν κεφαλὴν του μὲ τὸ φέσι καὶ μὲ τὸ μαῦρον γένειον καὶ τοὺς ἐρώναξε:

— Μαῦρο φεῖδι ποῦ σὰς ἔφαγε, νὰ σὰς ξαναῖδῶ νὰ ζυγώσετε σὲ μαγαζὶ μου, κλεφτόπαιδα!

— Εὐστου, γέρω! ἐρώναξεν εἰς ἀπάντησιν ὁ μεγαλύτερος.

— Εὐστου, γέρω! ἐπανελάδε καὶ ἡ ἡγῶ τοῦ μικροτέρου.

Ἄλλ' οἱ εἰλικρινεῖς ἐρχοσάι δὲν ἀποθαρρύνονται ἐκ τῆς πρώτης ἀποτυχίας καὶ ἴδου ὅτι ἡ δευτέρω των ἀπόπειρα ἐπέτυχεν. Εἶχον καιροφυλακτήσει τὰ πονηρὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἰς τὸ μικρὸν μαγαζεῖον εἰσῆλθον δύο τρεῖς πελάται μαζὶ, οἱ ὅποιοι χωρὶς νὰ το θέλουν ἔκαμαν πλάτες εἰς τὰ παιδιὰ καὶ ἤρπαξαν τὴν κοῦκλαν χωρὶς νὰ ἐννοηθῶν ἀπὸ κανένα.

Ἐγένετο ἔξω φρενῶν ὁ Ραφαὴλ Μοσενέχ ὅταν ἀνεκάλυψε τὴν κλοπὴν. Δὲν εἶπεν εἰς κανένα τίποτε καὶ ἐπὶ ὄρας ἔδραξε μέσθου περιμένον νὰ περάσουν ἀπὸ ἐκεῖ τὰ παιδιὰ, — περὶ τῶν ὁποίων δὲν εἶχε καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι αὐτὰ τὸν ἐκλέψαν, — ἦτο δὲ βέβαιος ὅτι

θὰ περάσουν μὴ φορὰ, ἀφ' οὗ ἦσαν γειτονόπουλα προφανῶς καὶ τὰ ἔδλεπεν ἀπὸ ἐκεῖ καθὲν-μέρα. Τίνος ἦταν ὅμως δὲν ἤξευρεν, εἰδημὴ ἢ ἐπήγγανεν εἰς τὸ σπίτι των. Πράγματι τὸ ἀπόγευμα τῆς ἄλλης ἡμέρας τὰ δύο παιδιὰ ἐπέρασαν, μὲ ὅλην τὴν ἀπάθειαν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν ὡς ἐάν ἦσαν τάθωότερα πλάσματα τοῦ κόσμου. Ὁ ἑβραῖος τὰ εἶδε καὶ ἐστρεξεν εὐθὺς καὶ τὰ συνέλαβε φοβερός καὶ τρομερός, καὶ τὰ εἰσῆγαγε βιατικῶς εἰς τὸ μαγαζεῖόν του.

— Γρήγορα τὴν κοῦκλα! νὰ πᾶτε νὰ μου φέρετε τὴν κοῦκλα! παληόπαιδα!

— Παῖα κοῦκλα;

— Τὴν κοῦκλα ποῦ μου κλέψατε φέσ, νά.

Τὰ παιδιὰ διεμαρτύροντο, ἀλλ' ὁ Μοσενέχ ἐπέμενε. Κρατήσας δὲ ὡς ὄμηρον τὸν μικρότερον, ἐστάλλα τὸν μεγαλύτερον σπῆτι νὰ πᾶξ νὰ τοῦ φέρῃ τὴν κοῦκλα, εἰ δὲ μὴ, ἔλεγε, θὰ ἐσφαζε τὸν ἀδερφὸν του καὶ θὰ τοῦ τον ἔκανε κομματάκια κομματάκια, — φοβερός καὶ τρομερός.

Ἄλλ' ὁ Ζαννῆς, ἀντὶ νὰ τρέξῃ νὰ φέρῃ τὴν κοῦκλαν, προσεπάθησε νὰ ἐλευθερώσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἑβραίου τὸν Νίκον. Ὁ Νίκος ἤρχισε νὰ κλαίῃ γοερώς ὁ Ζαννῆς, ἄμα εἶδε ὅτι δὲν ἔκαμνε τίποτε, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ αὐτός' ἵνα δὲ καταπνίξῃ τὴν συναυλίαν τῶν γόνων αὐτῶν ὁ ἑβραῖος ἤρχισε νὰ φωνάζῃ σὰν ἑβραῖος, τὴν κοῦκλά του, νὰ πᾶν γρήγορα νὰ του φέρουν τὴν κοῦκλά του... τὰ κλεφτόπαιδα!

Ὁ θέρυθος ἀνεστάτωσε τοὺς γείτονας. Ἐνα ξυλουργὸν πρῶτα-πρῶτα ἐργαζόμενον ἀπέναντι, ἕνα ὑποδηματοποιὸν παραπλαεύως, μίαν πλύστραν, φυλάττουσαν τὴν θύραν τῆς, ὅταν δὲν εἶχεν ἐργασίαν, καὶ δύο νεαρὰς ὑπηρετρίδας. Ἄμα εἶδαν αὐτοὶ ἕνα ἑβραῖον καὶ δύο χριστιανόπαιδα εἰς τὸ ἀντρον του κλαίοντα γοερώς, ἢ πρώτην ἰδέαν, ἢ ὅποια ἐπέρασαν ἀπὸ τὸν νοῦν των ἦτον ὅτι ὁ ἑβραῖος ἤθελε νὰ κλέψῃ τὰ παιδιὰ ἐκείνα καὶ νὰ πῆθ τὸ αἷμα των. Καὶ ὁ πρῶτος, ὁ ὁποῖος ἐξεστῶμισε τὴν ἰδέαν αὕτην ἐκεῖ-ἀμέσως, ἦτο ὁ ξυλουργός, ἔχ' ἴκονον προληπτικῶς ἄνθρωπος ἀλλὰ καὶ ἔχων ἀφορμὰς δυσαρσεκείας κατὰ τοῦ Μοσενέχ, ἐνεκα ἐνδὸς ἐκκρεμοῦς λογαριασμοῦ.

— Μπρὲ μπὰς καὶ ἤθελες νὰ πάρῃς τὰ παιδιὰ μας νὰ τοὺς πῆς τὸ αἷμα; Ἔσεῖς οἱ ἑβραῖοι τὰ κάνετε αὐτὰ τόρα τὸ Πάσχα!

Εἰς μάτην ὁ ἑβραῖος διεμαρτυρήθη. Ὁ σπόρος ἐκχορσώρησεν εὐρύν γῆν ἀγαθὴν, τὰ μυελὰ των ἀνθρώπων ἐκείνων ἐργωμένα ἀπὸ τὴν πρόκλησιν, καὶ ἤρχισαν νὰ φωνάζουν αἱ γυναῖκες δυνατὰ καὶ ἤρχισαν νὰ ὑβρίζουν καὶ νὰ πειλοῦν οἱ ἄνδρες δυνατώτερα καὶ αἱ φωναὶ αὐταὶ αἱ ἀφρονίδως ἀντηχῆσασαι εἰς τὴν ἡσυχαὸν ὁδὸν, ἐσῆκωσαν ὅλον τὸν κόσμον εἰς τὸ ποδάρι. Καὶ ἐστρεξεν ἐπὶ τόπου, ἄνδρες γυναῖκες, παιδιὰ, ἕνα πληθὸς φανατικὸν καὶ περίεργον, τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἤκουσε καὶ ἐπίστευσε καὶ ἐδεδαίωσε τὴν διάδοσιν καὶ ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ ρίπτῃ πέτρας κατὰ τοῦ ἑβραίου, τὸν ὁποῖον οὔτε κἂν νὰπολογηθῇ, οὔτε νὰ κλαύσῃ δὲν ἀρῆναν οἱ ἀπηνεῖς κατηγοροὶ του. Ὁ ξυλουργὸς προπάντων ἐμάνετο, βεβαίως μεγαλοφώνως ὅτι δὲν του ἔμεινε καμμία ἀμφιβολία ὅτι τὰ παιδιὰ τὰ ἤθελε γιὰ νὰ τοὺς πῆθ τὸ αἷμα καὶ ὅτι ἀπὸ πολλὰς ἡμέρας τὸν εἶδε ποῦ τὰ ἐτριγύριζε. Εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ μεγάλου πλήθους, τοῦ μὴ θυγαμένου νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰντιληθῇ καλῶς, ἐκυκλόφρονον αἱ τερατωδέστερα φημά. Ὁ Μοσενέχ εἶχε κλέψῃ τὰ δύο παιδιὰ τοῦ κύρ Νικολᾶ, τοῦ μαρμαρέρη, καὶ ἦταν ἔτοιμος νὰ τα σταλῇ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην νὰ τα βάλουν οἱ ἑβραῖοι εἰς τὸ βαρέλι μὲ τὰ καρφὰ καὶ νὰ πᾶρουν τὸ αἷμα τοὺς διὰ τὰς λιψές τους. Ἄλλοι ἔλε-

γαν ότι είχε σφάζει κηρύλα το ένα και ότι μόλις ανέπνεε το κακόμοιρο... Ένας κλητήρας όμως αστυνομικός έλεγε ότι ήτο ψεύμα, διότι έτυχεν αυτός εκεί και ήμπαδίσε την σφαγήν—εί δέ μή... Και το πλήθος ηύξανε και ή όργη και ή καταφορά. Ως ήτο επόμενος, ή κίνησις εκείνη προκάλεσε τέλος την εμφάνισιν κλητήρων και χωροφυλάκων. Διέσχισαν το πλήθος και είσληθον εις το μαγαζέιον του Έβραίου. Χωρίς ανακρίσεις, χωρίς διατυπώσεις, πιστεύσαντες και αυτοί άμέσως την διάδοσιν, τον συνέλαβον τον δυστυχή, άρ' ου παρέδωκον εις τους γονεΐς τὰ παιδία «σφα και άκέραια»—έν ω άν δεν ήταν αυτοί φαντασθήτε τί θα επάθαιναν τὰ καυμένα—και έξεκίνησαν διά την μοιραρχίαν. Άλλά μόλις έφάνη το έρουθρόν φέσι του Έβραίου εις την όδόν, παρ' όλίγον να έφαρμισθη παρά του εξηγηριωμένου πλήθους ο Λύντσιος νόμος. Αί πέτριαι έπιπτον βροχηδόν όπως αι άραι και αι ύβρεις, εις δέ άρειμάνιος κουτσαδάκης εξήγγχε πειλωρίαν κάμην και έτρεξε να τον θανατώση τον κακούργον, ή ναποθήνη αυτός υπέρ του Χριστού! Άλλά δεν επρόσφατε να κάμη τίποτε, διότι την στιγμήν εκείνην, την κρισιμωτάτην, ανεφανίσθη ο εισαγγελέας και διατάξας τὰ όργανα της έξουσίας, τὰ ποια έδίωκον και αυτά τον Έβραϊόν, να τον περιφρουρήσουν, διέταξε να φέρουν το κλειστόν όχημα των καταδικών, διά να τον απαγάγουν. Έν τω μεταξύ προσεπάθησε να κατευνάση το πλήθος, διαδεχόμενος αυτό ότι άν εινε ένοχος θα τιμωρηθή παραδειγματικώς ο Έβραϊός.

— Είνε ένοχος! έφώναζε το πλήθος μετ' άλλ.αλ.αλ.αλ.μου καταλύσαν την όδόν.

Και ήλθε το όχημα και παρελάσε τον Έβραϊόν και απήλθον έν βοή και τδ όρμα—το μικρόν αντισημιτιστικόν όρμα—έληξε, πριν λάδη τας διαστάσεις τας όποιας ήπειλει.

Η πρόσκαιρος ανάκρισις απέδειξεν ανυπόστατον την κατά του Έβραίου κατηγορίαν και ο δυστυχής απελύθη. Η κουλα έπανευρέθη και τω απέδοθη, σπασμένη εξ έκδικήσεως, φαίνεται, των παιδιών. Άλλά και εκείνος εξ έκδικήσεως δεν την εκόλλησεν εκ νέου. Με όλην την φύλαξιν των ήλητήρων από το μαγαζέϊόν του, το όποιον είχε μείνει αναικτόν, ήρπάγησαν πολλά πράγματα. Τὰ όργανα της έξουσίας, έχι όλιγώτερον του πλήθους φανατικά, δεν έδειξαν, φαίνεται, προς το δυστυχές όρμα πολλήν προθυμίαν και συμπάθειαν. Και όμως την επομένην έσπευσαν να δηλώσουν δι' όλων των εφημερίδων, ότι μόνον διά να προστατεύσουν τον Έβραϊόν κατά της μανίας του όχλου συνέλαβον αυτόν και τον ώδήγησαν εις την μοιραρχίαν. Το πιστεύετε;

ANTIALLOS

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

Ο σθηθόδεσμός και το μέλλον των γυναικών.

Βεβαιότατα και τὰ υπό του περιφήμου καθηγητού Σβάνιγγερ διακηρυθέντα εσχάτως δεν θα κατορθώσωσι ν' αναστατώσωσι τον κόσμον. Υπάρχουσι δυστυχώς συμβουλαί μηδόλως άκούσμεναι, κραυγαί αγωνίας μηδένα συγκινοῦσαι, κίνδυνοι ους και αυτάί αι φωναί των χηνών του Καπιτωλίου δεν θα ήδύναντο ν' αποσοθήσωσιν.

Υπάρχουσι περιστάσεις, πρό των όποιών οι έπιστήμονες καταθέτουσι τὰ όπλα, οι δέ σωτήρες της ανθρωπότητος παραμένουσιν έννοι, αποθαρρημένοι. Βεβαίως, αναγνώστα, έννόησας περί τίνος πρόκει-

ται, εμπάντεσες ποιός εινε ο χωρος ο άπροσπέλαστος υπό των φιλοσόφων και των σοφών, ποιόν το βασίλειον το άπηλλαγμένον των εισβολών της προόδου και της επιστήμης. Το βασίλειον τούτο είναι το βασίλειον του συρμού. Πιστοί τούτου υπήκοοι διατελουσιν αι γυναίκες, υπηρετούντες αυτό μετὰ της χαρακτηρίζουσας το φύλον αυτών άρρωσιώσεως. Διά τούτο όλίγοι τινές παραξενοι, επιχειροῦσι ν' αγωνισθώσι κατά των άοράτων δυνάμεων του βασιλείου του συρμού. Εις τούτους κατατάσσεται και ο γερμανός καθηγητής Σβάνιγγερ, όστις άφου κατώρθωσε να θεραπεύση τον Βίσμαρκ προσπαθεί τώρα να εκμηδενίση την ισχύν του στηθοδέσμου.

Ότε ο Λυκούργος εκηρύχθη κατά του κόσμου των Σπαρτιατίδων ή ευφυής του στηθοδέσμου συσκευή δεν υπήρχεν έτι. Η απαγόρευσις απέβλεπε τους άδάμντας και τους πολυτίμους λίθους. Πόσον όμως ήλλαξαν έκτοτε οι καιροί! Η φιλόσοφος ιατρική της αρχαίας Έλλάδος διετέλει έτι ανεξάρτητος των φαρμακοποιών και των κατασκευαστών χημικών προϊόντων. Τότε δεν έγραφον μακράς συνταγας, αλλά περιωρίζοντο διδόντες συμβουλας υγιεινής. Οι αρχαιο φιλόσοφοι συνίσταν εις τας γυναίκας μετριοφροσύνην έν τοις ένδύμασιν, ο δέ Λυκούργος μόνον εις τας έμπορευόμενας το ένδυτών σώμα επέτρεπε να φέρωσι κοσμηματα. Νυν όμως τί γίνεται; Εκδιάζουσι την φύσιν, και έπειτα προσπαθοῦσι διά καταποτίων και φαρμάκων ν' αντιπαλαίσωσι κατά των έπερχομένων φροβερών συνεπειών.

Κατά τον Ιατρόν Χάεν ή βασίλισσα της Αγγλίας Έλισάβετ επενόησε τον στηθοδέσμον, όπως αποκρύψη δυσμορφίαν τινά του σώματος αυτής. Κατά του στηθοδέσμου όλίγοι έγραψαν. Η ανθρωπότης πρό του δεκατίζοντος ταύτην κακού φαίνεται διατελούσα άμφορόπος, και αποκρύπτει το όνειδος αυτής σιγώσα. Ο καθηγητής Ρουδιγγερ περιωρίσθη γράψας περί του ανατομικού κινδύνου του έπερχομένου ενεκα της πίεσεως της όσφους. Όποια ειρωνεία! Οι κίνδυνοι είναι μεγαλύτεροι, ο στηθοδέσμος δεν επιφέρει μόνον ανατομικούς κινδύνους ενεκα της πίεσεως, αλλά και ήμικρανίας, αναϊμίας, οδύνας του στομάχου, του ήπατος, παρεμποδίζων την κυκλοφορίαν του αίματος και τας ζωϊκάς λειτουργίας.

Και πάντα ταῦτα διά ποιόν λόγον; διότι το απαιτεί ο συρμός, το προϊόν τούτο της κτηνωδίας, το επιτάσσον εις τας γυναίκας να ένδύθωσι την επαύριον όπως συνέστησεν εις αυτάς την προτεραίαν ή εφημερίς των ραπτριών Ο συρμός, διευθυνόμενος υπό των πονηρών άμφοτέρων των φύλων των εκμεταλλεομένων την ματαιότητα των γυναικών επ' ιδίχ ωφελεί. Αρ' έτέρου ως όμολογήσωμεν, ότι διά του συρμού δυνάμεθα να εκτιμήσωμεν την ήθικην και διανοητικην κατάστασιν έθνους τινός. Όταν το ήμισυ του ανθρωπίου γένους υποβάλλη εκυτό εις μαρτύρια και διακυβευή το μέλλον της φυλής ενεκα ανοήτων λόγων ματαιότητος, ποία άλλη απαιτείται τρανωτέρα μαρτυρία ότι ή ανθρωπότης ελάχιστα προώδευσεν από των χρόνων του Λυκούργου!

Κατά τον Σβάνιγγερ ου μόνον ή πίεσις είναι επιβλαβής άλλ' όλόκληρος ο στηθοδέσμος επικινδυνώ-

δέστατος τη υγεία. Ανακησθώμεν μόνον την ιστορίαν του γυναικείου πληθυσμού μερους τινός της Σουηδίας. Έν τη χώρα ταύτη αι χωρικά επί τινα χρόνον άρκετά μακρόν έφερον στηθοδέσμους, συνεπεία δε τούτου έγινετο ότι αι δυστυχεις γυναίκαις δεν ήδύναντο πλέον να θρέψωσι τὰ τέκνα αυτών, ότι όλόκληρος πληθυσμός αποφυλισθείς εξηφανίσθη και οι κάτοικοι ήναγκάζοντο να νυμφεύωνται γυναίκαις εκ των άλλων γειτονικών επαρχιών. Αιτινες δεν είχαν έθισθη εις τας ήδονας του στηθοδέσμου. Αναμφίλεκτον τυγχάνει ότι 80 0/0 των άσθενειών των γυναικών προέρχονται εκ του στηθοδέσμου. Πρέπει να διαδοθη παντοιστρόπως ή αλήθεια αύτη, ότι ή πίεσις επί του στήθους, του στομάχου, του ήπατος, της κοιλίας, υπό οίανδήποτε και άν γίνεται μορφήν έχει συνεπειας σοβαράς. Δεν πρέπει δε να στηρίζωμεθα εις τὰ σπάνια εκείνα παραδείγματα καθ' α ο στηθοδέσμος απέδειξθη ακίνδυνος. Αι γυναίκες αι στερούμεναι ευρωστίας ικανής ν' άνθέξη εις την πίεσιν του περιέργου τούτου κόσμου τὰ μέγιστα προσβάλλονται. Κατ' ακολουθίαν αι νεαραι κορσίδες, αι μήπω διαπλασθείσαι τέλειον γυναικείας πρέπει ν' αποφεύγωσι τον στηθοδέσμον τον καταστρέφοντα αναμφορίστως την υγείαν και την ζωήν αυτών. Αι γυναίκες αι πάσχουσαι ήμικρανίας, αναϊμίας, άσθενείας του στομάχου, αι αισθανόμεναι πόνους κατά την κοιλίαν και την ράχιν, και άλλας ιδιορρυθμους γυναικείας οδύνας πρέπει πάραυτα να παύσωσι φέρουσαι στηθοδέσμον.

Πρός τούτοις και άλλαι νόσοι εις την αυτην όφειλονται αιτίαν. Οι παρατηρήσαντες τας εις τους δακτύλους αυτών επελθούσας μεταβολας, όταν υποβάλλωσι τούτους εις την πίεσιν των δακτυλίων, θα έννοήσωσιν εύκόλως την έπερχομένην ανθυγιεινήν πάχυνσιν εις τὰ πιεζόμενα μέρη γυναικών τινων. Άσθενεις τινες παραπονούνται πολλάκις μη δυνάμεναι να έννοήσωσι την αιτίαν. Τί δε να ειπωμεν περί των έκτρώσεων και των άπειραριθμων άλλων γυναικείων άσθενειών. Ουδέν το περιέργον ότι το σώμα φθίρειται ενεκα της διαρκούς πίεσεως, άφου και το μέταλλον θα εθφείρετο και θα επλατύνετο έν όμοιαις περιστάσει. Μάτην αι γυναίκες αντιλέγουσιν εις ταῦτα προβάλλουσαι τους λόγους του κόσμου αυτών και των απαιτήσεων του συρμού. Την ανθρωπότητα τὰ τοικυθα δεν ένδιαφέρουσιν. Η γυνή φέρε έν αυτη την τύχην ήμων, ή δε ύψιστη αυτη τιμή επιβάλλει καθήκοντα ανώτερα των υπό των άνοησιών του συρμού επιβαλλομένων εις αυτην.

[Dr A. de Neuville]

N. X. A.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Έγουμεν πρό οφθαλμών το τεύχος του Δεκεμβρίου 1892 του Bulletin de Correspondance Hellénique καθώς και το της τελευταίας τριμηνιας του 1892 της Revue des Etudes Grecques. Και το μεν πρώτον των περιοδικών τούτων περιέχει δύο πραγματείας του κ. Holleaux αναφερομένας εις την βοιωτικην επιγραφικην και εις έν αρχαϊκόν εύρεθην έν Μάλω, πραγματεϊάν του ήμετέρου κ.

N. I. Γιαννοπούλου περί της Φθιωτικής πόλεως Ίτωνος, του κ. Homolle περί ονομάτων τινών τεγνιτών κεκραγμένων επί έργων τέχνης ή έν επιγραφαίς (Άπολλόδορος Αθηναίος αρχιτέκτων του Σεραπειού έν Δήλω—Ηφαιστίων Μύρωνος Αθηναίος γλύπτης), του κ. Lechat περί αρχαϊκών τινών αγαλμάτων των Αθηναίων, του κ. Bérard περί Τεγέας και Τεγαέτιδος, του κ. Couve περί της έν Αθήναις εύρεθείσης παλαιάς βάσεως της φερουσης το όνομα του Βουζιδος, του κ. Fougères περί των αρχαϊκων επιγραφών της Μαντινείας και του κ. Homolle συμπληρωτικην σημείωσιν περί μιās επιγραφής της Μαντινείας.

Το δε τεύχος της Revue des Etudes Grecques περιέχει: Μίαν πραγματεϊάν του κ. Lechat περί του γλύπτου Ένδοίου.—Σημειώσεις του κ. Th. Reinach περί του όρκου των Χερρονησιτών του δημοσιευθέντος έν τη αυτη Revue (τόμ. Δ' σ. 388) και επιγραφας της Μικράς Ασίας υπό του αυτού κ. Reinach.—Περί των ονομάτων του φοινίκος: κότζ, κόκας, κουκίφορος υπό του κ. Sore.—Κανών εις τον Πατριάρχην Εύθύμιον τον 6' υπό Μάρκου Ευγενικου δημοσιευόμενος υπό του κ. E. Legrand.—Περί μιās εικόνης Ιωάννου του Σαχητακαυρα υπό του κ. Omont.—Έτι δε διαφόρους πληροφορίας, σημειώσεις κτλ. αναφερομένας εις τον Σύλλογον τον εκδιδοντα το περι ου ο λόγος περιοδικόν.

Ο Χρόνος της Ν. Υόρκης δημοσιεύει έν τω φύλλω της 6 Φεβρουαρίου τὰ εξής:

Η κασίγνητος «Έβδομαδιαία Τέχνη» έν Νέα Υόρκη, ήτις κατά μίαν περιόδον της ύπάρξεως αυτής διετήρει τους συνδρομητάς αυτής έν άπορία, πότε ήθελεν εκδοθη ο προσεχής αριθμός και έν θά εδημοσιεύετο, έχει τον αντίπερσον αυτης έν τη αθηναϊκή εφημεριδι «Ρωμηός». Ο «Ρωμηός» και ο εκδότης αυτου Σουρής δεν έχουσι τον όμοιον των έν/τω πεδίο της εφημεριδογραφίας—γράφει αυτην μόνος και έτι περισσότερον όλόκληρον εις στίχους από του τίτλου μέχρι της τελευταίας λέξεως της σελίδος των ειδοποιήσεων. Ο «Ρωμηός» είναι σατυρική εφημερίς εις στίχους και ο Σουρής, ο νεώτερος ουτος όπαδος του Αριστοφάνους, λέγεται, ότι είναι ο μάλλον αξιοσημείωτος συγγραφεύς, ο γράφων την νεοελληνικην γλώσσαν. Η εταιρία των εφημεριδοπωλών παιδιον, ήτις αγοράζει όλην την εκδοσιν εκάστου αριθμού αντί ωρισμένης τιμής, κερδαίνει πολλά, διότι ο «Ρωμηός» πωλείται «σαν χάσιμο ψωμί». Ο Σουρής αντιλαμβάνεται των πραγματων άφελως. Έάν έχη ανάγκην μικράς διακοπής ή ένασχολεϊται εις ύψηλοτεραν ποιήσιν, παραλείπει αριθμόν τινα φύλλον της εφημεριδος του, ήτις αποτελεί χαρακτηριστικόν και εύχάριστον γνώρισμα του Αθηναϊκού βίου.

Εκ γαλλικων περιοδικων αξιαναγνώστα:

Το περί Βίβλου ζήτημα υπό Mgr d' Hulst (Correspondant 25 Ιαν.)— Η σοσιαλιστική κίνησις έν Ευρώπη υπό C. Jannet (όμ.)— Η ιατρική φιλοσοφία υπό H. Joly (όμ. 10 φεβρ.)— Το μέλλον της επιστήμης υπό Breal (Journal des Savants Ιαν.)— Οι ήμιοι του Ηρώδα υπό H. Weil (όμ.)— Η φυσιογνωμία υπό E. Blanchard (N. Revue 1 φεβρ.)— Ο Αταβισμός της μεγαλοφυίας υπό C. Lombroso (όμ. 15 φεβρ.)— Το άληθές σύνταγμα υπό P. Laffite (R. Bleue 11 φεβρ.)— Τα αποτελέσματα της μουσικής (R. Britanique)— Οι Ιουδαίοι και ο Αντισημιτισμός υπό Leroy-Beaulieu (R. des deux Mondes 1 φεβρ.)— Αι άνασκαφαί και τὰ εύρήματα των Μοκητών υπό G. Perrot (όμ.)— Περί Αζμενναί υπό F. Brunetiere (όμ.)— Η αΐθουσα μου υπό J. Simon (R. de Famille 1 φεβρ.)— Σκέψεις τινές υπό Pasteur (R. Générale des Sciences 15 Ιαν.)— Η ένότης της Φιλοσοφίας υπό P. Janet (R. Philosophique)— Αι πηγαι της ζωής υπό L. Luciani (R. Scientifique 28 Ιαν.)— Το πυροβολικόν του μέλλοντος (όμ. 11 φεβρ.)— Ο βραχμανισμός υπό H. Castonnet (R. des Religions).

Εκ γερμανικων: Πως γεννώνται αι μη ιστορικαι παραδόσεις υπό E. Zel-

ler (Deutsche Rundschau) — Ἡ ἠθικὴ κίνησις ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ L. Kreschmar (Nord und Süd) — Ὁ Γαλλικὸς στρατὸς κατὰ τὴν μεγάλην ἐπαναστάσιν (ὅμ.) — Ἡ νῆσος Μαδέρα ὑπὸ D' Mittermayer (Ueber Land und Meer) — Τὸ πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ C. du Prel (Zukunft) — Ἐξωλόγοις τοῦ Ἰθσεν ὑπὸ Harden (ὅμ.)

Ἐξ ἀγγλικῶν: Ἀνεκδότοι ἐπιστολαὶ τοῦ Ἄϊνε (New Review) — Ὑπερσπισίς τοῦ κρινολίνου ὑπὸ Lady Jenne (ὅμ.) — Ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ ἐκθεσις τοῦ Σικάγου ὑπὸ T. Wood καὶ T. Stanson (North American Review) — Μελέτη περὶ Τέννουσον (Quarterly Review) — Ὁ Σπένσερ ὡς φρενολόγος ὑπὸ B. Hollander (Westminster Review) — Ἡ σημερινὴ Ἑλλάς τοῦ Δεσάμ ὑπὸ τῆς Κας Lynch (ὅμ.) — Περὶ Καρδούστη καὶ Ραπισσάρῃ ὑπὸ τῆς Κας Nargrave (Gentleman's Magazine).

Ἐξ ἰταλικῶν: Τὸ ὄραϊον θῆλυ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὑπὸ Mantegazza (Nuova Antologia) 15 ἰαν. — Τὸ ἔργον τοῦ Γολδόνη ὑπὸ E. Masi (ὅμ. 1 φεβρ.) — Ὁ πλανήτης Ἄρης ὑπὸ Schiaparelli (Natura ed Arte).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Μηχανὴ πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀγμοῦ.

Ἐν ἀγγλικῇ ἀποικίᾳ ἐγένετο ἐφευρέσις σπουδαία ἀφορῶσα εἰς νέαν κινήτηριον δύναμιν. Μηχανὴ συνισταμένη ἐκ κυλίνδρου, τροχοῦ, ἐμβόλου καὶ ἄλλων τινῶν μερῶν χωροῦσα δὲ εἰς κοινὸν ταξιδευτικὸν σάκκον (βαλλίζαν) ἀναπτύσσει δύναμιν δῶ ἵππων, δαπανῶσα πρὸς τοῦτο μόλις 20 λεπτῶν ὕλην εἰς 12 ὥρας. Ἡ δύναμις παράγεται ὑπὸ δύο οὐσιῶν, αἷτινες ἐνοῦμαι πρὸς ἀλλήλας ἀναπτύσσουσι μέγιστον ποσὸν ἀερίων μετὰ μεγίστην ἐντάσειω. Ὅτε ἡ μικρὰ μηχανὴ ἐτέθη κατὰ πρῶτον εἰς κίνησιν δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν σταματήσῃσι πλέον ὁ κύλινδρος ἐκινεῖτο μεθ' ὑπερβολικῆς ταχύτητος καὶ δὴ ἐπὶ 60 ὥρας. Νῦν ἡ μηχανὴ ἐκानονίσθη, κινεῖται δὲ καὶ σταματᾷ ὅπως θέλῃ ὁ μηχανικός. Προσεχῶς θὰ ἐκτεθῇ εἰς Λονδίνον κατόπιν δὲ εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ Σικάγου. Σημειώτεον ὅτι δὲν πρόκειται περὶ παιδιᾶς, ἀλλὰ περὶ σπουδαιότητος γεγονότος περὶ τοῦ ὅποιου θὰ γνωσθῶσιν εἰδικώτερα μόλις ἐφοδιασθῇ ὁ ἐφευρέτης μὲ τὰ ἀπαραίτητα προνόμια τῆς ἐφευρέσεώς του.

Τυπογραφικὰ στοιχεῖα ἐξ ὕδατος.

Αἱ Γαλλικαὶ ἐφημερίδες δοκιμάζουσι νέον εἶδος τυπογραφικῶν στοιχείων, τὰ ὅποια κατασκευάζονται ἐκ σφυρηλατημένης ὕδατος, καὶ τῶν ὁποίων ἡ καθαριότης εἶνε μόνιμος. Ἀντέχουσι περισσότερον τῶν μεταλλικῶν στοιχείων εἰς τὴν φθοράν, καὶ δύνανται μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας νὰ γυθῶσιν, ὥστε καθιστῶσι πολὺ εὐκολώτερον καὶ καθαρώτερον τὴν ἐκτύπωσιν. Ἡ ἐφημερίς τῶν Παρισίων «Patrie» τυποῦται ἤδη μόνον δι' ὕδατων στοιχείων.

Πιότὸς ἔφος περισσότερος.

Περισσοτέρως ἐν Σάρου τῆς Οὐγγαρίας γράρει τὰ ἔφη εἰς Ηεσταίαν ἐφημερίδα: Κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα εἶδον, ἐπὶ τοῦ ἑδάρου τοῦ περισσεύοντος, περισσότερο θανάτῳ πλησίον αὐτοῦ ἔμεινον ἐν καταρραεὶ θλίψει ἢ περισσότερο. Ὅτε ἐρρίψα τὸν νεκρὸν εἰς τὸν ἀγρὸν ἢ περισσότερο ἐπέταξε πλησίον του, ὅπου δὲ καὶ ἂν τὸν μετεβίβαζον ἠκολούθει τὸ θῆλυ. Τέλος ὅπως θάψω τὸ μικρὸν πτώμα ἠναγκάσθη νὰ ἐγκλείσω τὴν περισσεῖαν εἰς κλωθὸν, ὅταν δὲ τὴν ἀφῆσα μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐλευθέρην, ἀνεξήγησε πρῶτον ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον, ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ, τὸν σύντροφόν της, ἐπὶ τέλους δὲ ἐπέταξεν ἐπὶ τῆς στέγης, ὅπῃθεν ἦτο

ἀδύνατον νὰ τὴν προσελκύσω καὶ διὰ κλήσεων καὶ διὰ προσφορᾶς τροφῆς ἔμεινον οὕτω ἀκίνητος καὶ νῆστις ἐπὶ 4 ἡμέρας, τὴν δὲ ὃ ἠκολούθησε τὸν σύντροφόν της εἰς τὸν θάνατον, ὡς σπάνιον καὶ συγκινητικὸν παράδειγμα συζυγικῆς στοργῆς μεταξὺ ζώων. (P')

ΑΝΑ ΤΟ ἘΣΤΥ

Ἡ φαντασία τῶν μυθιστοριογράφων τῶν ἀρεσκομένων εἰς τὰ αἰματηρὰ μυστήρια, δὲν θὰ ἐδύνατο νὰ πλάσῃ ἐπεισόδιον τραγικώτερον καὶ μυστηριώδεστερον τοῦ συμβάντος πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐν τινὶ οἰκίᾳ κατὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ Κολλοκυνθοῦς. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ κατοικεῖ ὁ ἰταλὸς Ἄντωνιος Ἀρίκος, μετὰ τῆς συζύγου του, τῆς μητρὸς του καὶ τῆς νεαρᾶς θυγατρὸς του — οἰκογενεῖα πλανοδίων μουσικῶν ἐκ τῆς ὁποίας ἡ κόρη εἶνε γνωστοτάτη ἐν Ἀθήναις περιφέρουσα καθημέραν ἀνά τὰς ὁδοὺς τὴν μεγάλην τῆς λατέρναν ἐντὸς χειραμάξης. Δεκαεπτὰ εἰς μόλις ἦτο μνηστευμένη μετὰ τινος ἰταλοῦ Σέρκερ ἐργαζομένου εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Λαρίσης, τὴν προηγουμένην δὲ τοῦ ἀγγλικήματος ἡμέραν ὁ μνηστήρ ἦλθεν ἐκ Θησῶν μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου τῆς κόρης Λουκαρέλη καὶ ἀμρότεροι ἐφιλοξενήθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀρίκου. Τὸ οἰκογενειακὸν δεῖπνον εἰς τὸ ὅποιον παρεκλήθησαν ἐντὸς τῶν ἄνω προσώπων καὶ ἡ μεγαλητέρα κόρη τοῦ ἰταλοῦ μετὰ τοῦ συζύγου της, ὑπῆρξεν εὐθυμότερον μετὰ τοῦτο δέ, ἀφ' οὗ ἀπῆλθον οἱ νεαροὶ σύζυγοι, μετέβησαν ὅλοι πρὸς ὕπνον, εἰς ἕν ἀπομακρυσμένον δωμάτιον οἱ δύο φιλοξενούμενοι, εἰς ἄλλο ἢ μάμμη καὶ ἡ ἐγγονή, καὶ εἰς τὸν συνῆθη κοιτῶν ἂν οἱ δύο σύζυγοι. Ἦτο ἐνωρίς, ἀλλ' ἀπεκοιμήθησαν ὅλοι περὶ τὴν ἐνδεκάτην ἀφύπνισθησα ἡ σύζυγος τοῦ ἰταλοῦ, παρατήρησεν ὅτι ἡ πρὸς τὴν κλῖμακα καὶ τὴν αὐλὴν φέρουσα θύρα τοῦ δωματίου της ἦτο ἀνοιχτή, ἐντρομος δὲ ἠθέλησε νὰ ἐξευπνήσῃ τὸν σύζυγόν της. Εἰς τὴν ἐπαρῆν τῆς χειρὸς του, ψυχρᾶς ὡς γιῶν, φρίσσει. Τὸν ὠθεῖ, τὸν κράζει ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ ἀτυχὴς ἰταλὸς ἦτο νεκρὸς, φέρον ἐπὶ τῆς καρδίης ἀκριβῶς πληγὴν μικράν, κατενεγθεισαν διὰ στυλῆτου. Αἱ ἀρχαί, αἱ ἐπιληφθεῖσαι ἀμέσως ἀνακρίσειον, τίποτε δὲν ἐδυνήθησαν νὰ διακρῶτισωσιν ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ τούτου δρώματος. Αἱ ὑπόνοιαι ἔπεσαν ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τοῦ ἐξαδέλφου εἰς τὸν μνηστήρα, ἀπὸ τούτου εἰς τὴν σύζυγον καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς ἕνα οἰκογενειακὸν ἐχθρὸν γερμανὸν καὶ εἰς ἕνα ἀποτυχόντα μνηστήρα τῆς κόρης ἰταλὸν. Πολλοὶ συναλέθησαν. Ἀλλ' αἱ ὑπόνοιαι ἔμειναν ὑπόνοιαι καὶ αἱ συλλήψεις ἀπέβησαν μάταιαι... τοῦλάχιστον μέχρι τῆς στιγμῆς κατ' ἣν γράφομεν.

Διαψεύσθη καὶ ἡ ἐλπίς τῶν Ἀθηναίων, τῶν παθησάντων νὰ ἴδωσι τὴν ὀρασιότεραν τῶν βασιλισσῶν καὶ μίαν τῶν ὀρασιότερων γυναικῶν τοῦ κόσμου. Εἰς μάτην περιέμειναν ἐπὶ ὄρας ὑπὸ τὸν ἀνεμὸν καὶ τὸ ψῦχος εἰς τὴν

ἀποβάθρον τοῦ Πειραιῶς. Ἡ Βασίλισσα Ναταλία δὲν ἐφαίνετο. Ἦτο ἤδη ἀργὰ πλέον, ἀφ' οὗ δηλαδὴ πολλοὶ τῶν περιεργῶν εἶχον ἤδη ἀρπάξῃ κρυολογήματα, ὅταν ἐγνωσθῇ ὅτι ἐκ Καλαμών, ὅπου εἶχε προσεγγίσει καὶ ἀποβιβάσθη ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης δὲν ἐπεβιβάσθη εἰς τὸ ἀτρέπλοισιν τὸ προσεγγίζον εἰς Πειραιᾶ, ἀλλ' εἰς τὸ ἄλλο, τὸ διὰ Σύρου κατευθυνόμενον εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ἀπῆρχοντο καθ' ὀμίλους οἱ περιεργοί, θέμα ὀμιλίας ἔχοντες τὸν πολυπαθῆ βίον καὶ τὴν περιλάλητον καλλιὸν τῆς Βασίλισσας, καὶ ἠκούοντο μετ' αἰσθημάτων ἐθνικῆς ὑπερηφανίας οἱ ὑπενθυμιζόντες ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐκείνῃ ὅτι ἡ ὀρασιότατη τῶν Βασιλισσῶν κατὰγεται ἐκ μητρὸς ἀλληνίδος.

Ὁ ἐνταῦθα Πανελληνίος Γυμναστικὸς Σύλλογος ἐπροκήρυξε διαγωνισμὸν πρὸς σύνθεσιν εἰδικῶ ὕμνου χάριν τῶν ἑορτῶν του. Ἐκ τῶν ὑποβληθέντων ἤρισται ὁ ὑπὸ τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ κ. Κ. Μάνου ποιηθεὶς, μελοποιούμενος δὲ προσεχῶς ὑπὸ τινος τῶν παρ' ἡμῖν μουσικῶν, θὰ ψάλλεται ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου, προωρισμένος νὰ ἐνθουσιᾷ, νὰ παρορμᾷ καὶ νὰ παροτρύνῃ εἰς τὰς ἀσκήσεις, τῶν ὁποίων τόση ἀνομιλογοῦται ἡ σωματικὴ καὶ ἠθικὴ ὠφέλεια. Τὸν ὕμνον τοῦτον τοῦ κ. Μάνου ἀξίζει, διὰ τὴν χάριν καὶ τὴν πρωτοτυπίαν ἀποτελοῦντα ἀληθῆς ποίημα, νὰναδημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα:

Ἐδῶ στὴν ἑκαουστὴ μητέρα,
Ἐδῶ στὴ γῆ τὴ λατρευτῆ,
Ἦ ἀδερφοθήκαμε μὴ μῆρα
Ἡ Ὀμορφιά κ' ἡ Ἀρετή,
Ἀγῶνες μᾶς καλοῦνε πάλι
Πολύχροι κ' εὐγενεοί,
Ἐνθύμησι γλυκεῖα προβάλλει,
Ἄπειρη λάμψη ἀλληνικῆ.

Ἐσὺ ποῦ φάνηκες, πατρίδα,
Πηγὴ φωτὸς ἀληθινοῦ,
Πᾶρε τοῦ ἡλίου τὴν ἀχτίδα,
Ἀπ' τὴ γαλήνη τ' οὐρανοῦ,
Ἀπ' τῶν βουνῶν μᾶς τὸ καμάρι,
Ἀπ' τοῦ πελάγου τὴν ὄρμη,
Καὶ δός μᾶς δύναμη καὶ χάρη,
Καὶ δός μᾶς νίκη καὶ τιμὴ!

Ἐλάτε τῆς παλαιστρας φίλοι,
Ἐλλήνες, ἄντρες, νέοι, παιδιὰ,
Κι ἄς εὐχῆθῇ τὸ κάθε χεῖλι,
Κι ἄς τὸ θελήσῃ κ' ἡ καρδιά,
Ἐδῶ στὴν ἑκαουστὴ μητέρα,
Ἐδῶ στὴ γῆ τὴ λατρευτῆ,
Πάλι ν' ἀδερφοθῶν μὴ μῆρα
Ἡ Ὀμορφιά κ' ἡ Ἀρετή!

Καὶ ἄλλο μυστήριον... τὸ στοιχειωμένο κυπαρίσσι. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐπὶ τῆς πλατείας Κάνιγγος, ἐργάται τινὲς κατεγίνοντο νὰ ἐκρίψωσιν κυπαρίσσον φυτευμένην παρὰ τὸ ἄκρον τῆς πλατείας. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐσκαπτόν, ἀκριβῶς εἰς τὴν ρίζαν τῆς κυπαρίσσου εὗρον θάμνον κρηνῶν ἀνθρώπινον τυλιγμένον ἐντὸς ὀθόνης ἐφθαρημένης, φεροῦσης χρονολογίαν 1891. Οἱ ἐργάται ἀνέλαβον τὸ κρηνίον καὶ ἐσκαψαν βαθύτερον μήπως ἀνακαλύψουν καὶ τὸν κρηνὸν τῆς μυστηριώδους κεφαλῆς ἀλλ' εἰς μάτην. Καὶ οὕτω τὸ κρηνίον ἔμεινε μυστήριον καὶ οἱ περιόικοι ἐθεώρησαν τὸ κυπαρίσσι ἐκεῖνο στοιχειωμένο.

Εἰς τοὺς Καίροισι ἀνακοινῶνται ἐξ Ἀγρινίου ἡ ἐξῆς ἤκιστα ἀξιόπιστος λωποδυτικὴ σκηνή: Τὸ λημρὸς λωποδύτης, γουυπετῆς πρὸ τοῦ πνευματικοῦ, ἐκλεπτεν, ἐν ᾧ ἐξωμολογεῖτο, τὸ ὄρολόγιόν του. — Παπᾶ μου, κλέπτω. — Τί, παιδί μου; — Ἐκλεψα (τὸ ὄρολόγιον εὐρίσκειτο ἤδη εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ λωποδύτου). — Πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃς τὸ κλαπὲν διὰ νὰ συγχωρηθῆς. — Λοιπὸν, παπᾶ μου, νὰ σὰς τὸ δώσω. — Ὅχι εἰς ἐμέ, παιδί μου, ἀλλὰ εἰς ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει. — Μὰ ἐκεῖνος, παπᾶ μου, δὲν θέλει νὰ το πάρῃ. — Τότε κράτησέ το καὶ ἐσο συγχωρημένος.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Κατὰ τὰς δύο τελευταίας τῆς ληξιάσης χειμερινῆς περιόδου συνεδρίας τῆς Γερμανικῆς σχολῆς (τῆς 3 Φεβρ. καὶ 3 Μαρτίου) ἀνεγνωσθησαν αἱ ἐξῆς πραγματεῖαι. — Ὁ κ. Δαίρπρελδ διέγραψε τὸ καθόλου σχέδιον τῶν κατὰ τὴν Ἐννεακρουναν ἀνασκαφῶν, αἷτινες πρὸ μῆνός καὶ ἐπέκεινα δικαιοῦσαι θὰ ἐπαναληφθῶσιν αὖθις κατὰ τὸ προσεγὲς φθινόπωρον. Ἡ σκαφὴ ἢ ἀκολουθήσῃ τὰ ἔργα τῆς ἐπὶ μακρὸν διάστημα ἀποκαλυφθεῖσας ἀρχαίας πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν ὁδοῦ ἀπὸ τοῦ σημείου ὅπου περὶ τὸ Ἐλευσίνιον στρεφομένη παρέκαμπτε τὸ Πελαργικὸν καὶ πρὸς τὸ Πύθιον παρὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς Ἀκροπόλεως ἀνήρχετο. Ὑπὸ τὸν βράχον τῆς Πνυκῆς ἐκαθαρίσθησαν αἱ δύο στοαί, ὅπου συνήγατο τὸ πηγαιὸν ὕδωρ εἰς φρεάτια ἐκ τῶν ὑδροφόρων φλεβῶν καὶ διάφοροι ὑπόνοιαι ἀπεκαλύφθησαν. Ἡ σκαφὴ δὲν προῦργησε τοσαῦτον, ὥστε νὰ εὐρεθῇ τὸ πέραν τῆς ἀρχαίας ὁδοῦ εἰς τὸν βοῶρον εἰσχωρὸν μῆγα Πειαιστράτειον ὑδραγωγεῖον οὕτε κατὰ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ὅπου ἀπεδείχθη τοῦτο ἤδη ἀπολήγον διὰ τῶν πηλίνων σωλήνων εἰς τὴν Κρήνην. — Ὁ κ. Φίλιος ἀνακοινῶσε περὶ τῶν τελευταίων ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργηθειῶν ἀνασκαφῶν παρὰ τὰ ἐν Ἐλευσίνι προσύλαϊα, ὅπου ἐπιγραφᾶς τινὰς ἀνεῦρε καὶ πρὸ πάντων τὸ περιώνυμον Καλλίχορον λεγόμενον φρεῖον ἀπεκαλύψε. — Ὁ διευθυντὴς τῆς σχολῆς κ. Δαίρπρελδ διετηρήθησε τὰ αἰσθητά τῆς τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πάντων τῶν συναδέλφων αὐτοῦ πρὸς τὸν γερμανὸν καθηγητὴν τῆς ἀρχαιολογίας ἐν Μονάχῳ Ἐρρίκον Μπρούιν, οὗ τὸ 50θὸν ἰομβιλίον τῆς εἰς διδάκτορα ἀναγορεύσεως πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν (τὴν 8 Μαρτίου) ὁ ἀρχαιολογικὸς κόσμος ἐώρταξεν. — Ἐκ τῶν ἐταίρων τῆς σχολῆς ὁ κ. Ἀλφρέδος Κοέρτε (Koerte) ἠρμήνευσε τὰ παρὰ τὴν Ἐννεακρουναν ἐν ἱερῶν τινῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὡς ἐπιθανολογηθῆ ἀνευρεθέντα ἀνάγλυφα. Τὴν προσοχὴν ἐφεκείει ἰδίως εἰς τὴν παράστασιν τοῦ πωγωνοφόρου ἀνδρός, ὅστις ἀπειρῶνει ὑπερμέγεθος σκέλος εἰς τὸν θεόν. Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου εἶνε τοῦ τύπου τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τὸ ἀνάγλυφον (τοῦ 3 ἢ 2 πρὸ Χρ. αἰῶνος) εἶνε βεβαίως ἀναθηματικὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ δὲν θεωρεῖ ἐπίσης βέβαιον ὅτι τοῦ ἱεροῦ τούτου κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους ὁ θεὸς ἦτο αὐτός ὁ Ἀσκληπιός. Ὁ ἀποκαλυφθεὶς περιβάλλας εἶνε ἀναμφιβόλως ἀρχαιότερος τῆς ἐν Ἀθήναις ἐγκαθιδρύσεως τῆς τοῦ Ἀσκληπιοῦ λατρείας, εἰς τοὺς ἀρχαίους δὲ συγγραφεῖς περὶ ἐνός μόνον Ἀσκληπιοῦ γίνεται λόγος (τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ μεσημβρινὸν τῆς Ἀκροπόλεως τείχος κειμένου). Ἐπειδὴ δὲ ὁ τύπος τῶν ἀναγλύφων τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Ὑγίειας παραστάσεων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων γλυπτῶν μετγενέθη καὶ εἰς ἄλλους ἱατροὺς ἤρωας, τὸν Ἀμφίραον

π. γ., ὡς τὰ ἐν Ἑρωπῶ, Ῥαμνοῦντι καὶ Ἀθήναις εὐρήματα ἀπέδειξαν, τὰ ἐν λόγῳ ἀνάγλυφα δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀποδείξεις τῆς κατὰ τὸν δ' αἰῶνα λατρείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν τῷ παρά τὴν Ἑνεακρόνον ἱερῷ. Ἴσως ἐν αὐτῷ ἐλατρεύετο ὁ Ἄλκιων. Κατὰ τὴν ἐν C.I.A. II 1649 ἐπιγραφὴν, παρατηρεῖ πρὸς τοὺς ἄλλοις ὁ ἑτήτωρ, ἡ λατρεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ἡ τῆς Ὑγείας εἰσῆχθη εἰς Ἀθήνας ἐπὶ ἄρχοντος Ἀστυφίλου τὸ 420. — Ὁ ἑταῖρος κ. Πάλλας ὠμίλησε περὶ τῶν κατὰ τὴν βᾶσιν τοῦ ἐκ Ῥαμνοῦντος ἀγῶνιστοῦ τῆς Νεμεσέως ἀναγλύφων. Τῇ βοήθειᾳ τῶν πολυκρήμων ἀναγλύφων τῆς σχολῆς τοῦ Φειδίου συναπέρτισεν εἰς τὴν ἀρχικὴν παράστασιν τὰ τεμάχια, περὶ ὃν ὁ κ. Στάης ἐν τῇ Ἀρχαιολ. ἐφημερ. τοῦ 1894 ἔγραψε. Δεξιόθεν τῆς Ἑλένης (ὑπὸ τῆς Ἀθήνας πρὸς τὴν Νέμεσιν προσαγομένης) ἴσταντο ὁ Τυνάδρεως μετὰ τῶν υἱῶν του, ἀριστερόθεν ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Νεοπτόλεμος. Κατὰ τὰς στενάς τῆς βᾶσεως πλευρὰς πρέπει νὰ ἴσταντο δεξιόθεν μὲν ἄρμα, ἀριστερόθεν δὲ νεανίας μετὰ τοῦ ἵππου. — Ὁ Ῥώσος ἀρχαιολόγος κ. Λοίπερ (Loeper) ὠμίλησε περὶ τῶν ἐκλογῶν βουλευτῶν καὶ ἄλλων ἀρχῶν κατὰ τὸν ε' αἰῶνα, καθ' ἃς ὑπὸ μὲν τῶν τριτῶν ἐξελέγαντο οἱ ὑποψήφιοι, ἐκ τούτων δὲ πάλιν διὰ κλήρου ἢ ψήφου εἰς δι' ἐκάστην φυλὴν. Οἱ Τριάκοντα τοῦ 404/3 ἦσαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν 30 Τριτῶν. — Ὁ κ. Δαίρπελδ κάμνει ἐπαινετικὴν μνησίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ Γάλλου ἀρχιτέκτονος Νορμὰν συγγραφέντος περὶ Τρωάδος βιβλίου καὶ ἀνακαινώνει ἐπὶ κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον ἄρχεται δι' ἐξόθου τῆς κυρίας Σοφίας Σλίμαν νέων ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Τρωάδος ἀνασκαφῶν. Πλὴν ἄλλων θὰ ἐξετάσῃ τὰ λείψανα τῆς δῆς πόλεως, ἧτις σύγχρονος φαίνεται πρὸς τὰς ἀκροπόλεις τῆς Τίρουθος καὶ τῶν Μυκηνῶν. Καὶ τύμβοι τινὲς τοῦ τρωϊκοῦ πεδίου θὰ ἐξετασθῶσιν ἀκριβέστερον. Ἡ ἐπίσκεψις τῶν ἀνασκαφῶν συνιστᾶται εἰς πάντα ἀρχαιοφίλοι ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, διότι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ὕλικου τὰ ἀνασκαπόμενα τείχη δὲν δύνανται δυστυχῶς ἅπαξ ἀποκαλυπόμενα ἐπὶ πολὺ νὰ διατηρηθῶσιν.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ἐν Ἰθάκῃ ἀνασκαπόμενου ἀμπελωῶτος πλησίον τοῦ τείχους Ὀδυσσεῶς ἀνεκαλύφθη τάφος ἀρχαῖος ἐγκλείων πλήρη ἀνθρώπινον σκελετὸν καὶ πέντε χρυσὰ ἀρχαῖα νομίσματα.

Ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως προτομὴ Ἀθηναῖς ὠμοκίρατη, ἔργον, ὡς ὑποτίθεται, τῆς 4ης πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος. Ἡ προτομὴ διατηρεῖται κάλλιστα μόνον τὸ ἄκρον τῆς ρινὸς εἶνε ὀλίγον βεθλαμμένον. Τὸ εὑρημα ἠγόρασεν ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας, ἵνα κοσμήσῃ δι' αὐτοῦ τὸ ἐν Σαρλοτεμβούργῳ ἀνάκτορον.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά.

Ὁ διάσημος Ἀγγλος ἐλληνιστῆς Ζέπ, ἐξεφώνησεν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ τοῦ Λονδίνου θαυμασίον λόγον περὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῦ νεωτέρου βίου. Τῆς δημηγόρευσις προϊστάτα ὁ λόρδος Δημαρχος τοῦ Λονδίνου.

Ὁ πρὸ ἔτους παραφρονήσας ποιητῆς Γεώργιος Βυζινης καὶ ἔκτοτε ἐν τῷ Δρομοκαϊτεῖῳ φρενοκομείῳ θεραπευόμενος, φαίνεται ὅτι ἔχει φωτεινὰ διαλείμματα. Εἰς ἐν τούτων ἔγραψε ποίημα ὄχι ἀτυχές, πρὸς τὸν πλοίαρχον τῆς ἡρωϊκῆς Ἀμπελιῶν Δόγχαν, δημοσιευθὲν ἐν τῇ «Νέῃ Ἐφημερίδι».

Ἐν συμβουλίῳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἀπεφασίσθη ἡ τακτικὴ κατὰ τριμηνίαν ἔκδοσις τῆς «Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος» ἀτάκτως τῶς ἐκδόσε-

μένης. Ἡ ἔκδοσις ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Μυλωνᾶν, ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τετραμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Σ. Φιντικλῆος, Π. Καββαδία, Δ. Μακκᾶ καὶ Γ. Νικολαΐδου.

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἐστίας ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ἀλεξάνδρου Παχκαδῆ. Τὸ ἔργον θὰ ἀποτελεσθῇ ἐκ τεσσάρων ὀγκωδῶν τόμων. Ἐνδιαφερούσας σελίδας ἐξ αὐτῶν ἐπιζητομεν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ δημοσιεύσωμεν διὰ τῆς Ἐστίας πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ α' τόμου.

Ἐπιδομητικά.

Ὁ Ἀγγλος βουλευτῆς Μάξουελλ, ἐπισκεφθεὶς ἐσχάτως τὴν Θεσσαλίαν ἵνα σπουδάσῃ τὸ ζήτημα τῶν ἀρουραίων μυῶν, δημοσιεύει εἰς ἀγγλικὸν περιοδικὸν τὰς ἐντυπώσεις του. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων κατακρίνει τὸ ὑπάρχον σύστημα τῆς καλλιέργειας, μεθ' ἧν τὴν εὐφορίαν τῆς Θεσσαλικῆς γῆς, ἐπιφέρει δὲ ὅτι θὰ ἐπρότεινε τὴν ἐγκατάστασιν ἀγγλων γεωργῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, ἂν δὲν ἐφοβῆτο τὴν ἀκατανίκητον ἀντιζηλίαν τῶν Ἑλλήνων κατὰ πάσης ζήτησις ἐπιχειρήσεως.

Ἀπέθανεν ὁ περίφημος φρενολόγος Μπάλλ, καθηγητῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων. Ὁ Μπάλλ ἐγεννήθη ἐν Νεαπόλει ἐκ πατρὸς Ἀγγλου καὶ μητρὸς Ἑλβετίδος, εἶχε δὲ πολιτογραφηθῆ Ἰταλός.

ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Σίμωνος Ἀποστολίδου ἤρξαστο ἐκδιδόμενον κατὰ φυλλάδια σύγγραμμα περὶ Τοπογραφικῆς φυσιολογίας τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἐγκεφάλου.

Καθ' ἃ ἀγγέλλεται ἐκ Ζακύνθου, ἀφίχθησαν οἱ περιμενόμενοι δύο Ἰταλοὶ σεισμολόγοι, ἵνα ἐξετάσωσι τὰ τῶν σεισμῶν. Ὁ ἕτερος τῶν ἀπεσταλμένων τούτων, ὁ κ. Ἰσελ εἶνε μᾶλλον γεωλόγος, θὰ ἐξετάσῃ δὲ ἰδίᾳ τὴν φύσιν τοῦ ζακυνθίου ἐδάφους.

Θεατρικά.

Ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου παρεστάθη κατ' αὐτὰς μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας ἡ διαπρακτος κωμῳδία τοῦ ἀτυχοῦς Γκὺ Δὲ Μοπασσάν, *Οἰκογενειακὴ Εἰρήνη*.

Ἐκ τοῦ γνωστοῦ μυθιστορηματοῦ τοῦ Ἄμπευ ὁ Βασιλεὺς τῶν Βουρῶν εἶγεν ἐσχχθῆ κωμειδύλλιον, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ διδασθῆ ἀπὸ τῆς σκηνῆς παρισίου τινος θεάτρου. Ἀλλ' ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐξ ἀβερότητος ἀπηγόρευσε τὴν διδασκαλίαν ἔργου, τὸσον ζοφεράν εἰκόνα παρέχοντος τῆς πρὸ τεσσαρακονταετίας Ἑλλάδος.

Καλλιτεχνικά.

Συναπληρώθη ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἰταλίας μετακληθέντος ἰταλοῦ καλλιτέχνου Κ. Νόβο τὸ ἐπὶ τοῦ θόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Δαφνίου θαυμασίον μωσαϊκόν, τὸ παριστάνον τὸν Παντοκράτορα. Κατὰ τὸν κ. Νόβο τὰ μωσαϊκὰ τοῦ Δαφνίου εἶνε ἀληθῆ καλλιτεχνήματα, ἀνώτερα ἀκόμη καὶ τῶν τῆς Ραβέννης.

Μουσικά.

Ὁ καὶ ἐξ ἄλλων ἔργων του γνωστός ἐν Ζακύνθῳ μελοποιὸς κ. Ἀγγελος Σαλούτσης, συνθέτει μελόδραμα ἐπὶ στίχων τοῦ Ζακυνθίου ποιητοῦ Στεφάνου Μαρτζώκη, ἐνδόσιμον ἔργον—ἀπλοῦν ἐνδόσιμον ἐννοεῖται.— τὸ ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος τελευταῖον δρᾶμα. Τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐντὸς δύο μηνῶν θέλει ψαλῆ ἐν Ἀθήναις, ἀφιερῶνται τῇ ἡμερομηνίᾳ Σοφίᾳ.

ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟΝ

ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

(18) Τὸ μουσικὸν ὄργανον φλόουτον προξενεῖ βλάβην τινὰ εἰς τὸν παίζοντα καὶ ὅποιον; *Ποιόεργος.*

(19) Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ μοῦ εἰπῇ ποῦ θὰ εἴρω εἰκόνα τοῦ Κέλθου; Ποῖα ποιήματα τοῦ Lenau εἶνε μεταφρασμένα ἑλληνιστί; Ὁ Κοινόμενος πότε ἔζησε καὶ τί ἔχει γράψῃ; *Ποιητάκος.*